

Károli Gáspár Református Egyetem
Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola
2019. szeptember 1. előtt induló képzésének
Képzési terve

A Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Doktori Iskolájának

Képzési terve

I.

Bevezető

A kar 2015-ben akkreditált doktori iskolája a nemzeti felsőoktatási törvény által előírt egyetemi képzési programhoz illeszkedő képzési tervet állított össze. Ebben rögzítettük, hogy a doktori képzésünk a karon oktatott jogász mesterszak ismeretköreire épül, azokat továbbfejlesztve készít fel a doktori fokozatszerzésre. A képzési terv igazodik a doktori iskola tudományági jellegéhez, ezért az állam-és jogtudomány minden fontos területének tudományos ismereteit közvetíti, és a tudományos fokozat megszerzéséhez, továbbá a tudományos tevékenységhez szükséges módszertani ismeretek elsajátítását is ösztönzi.

A képzési terv tartalmazza a doktori képzés mintatantervét, a tantárgyi programokat, az óra és vizsgatervet, a teljesítményértékelési rendszert. Az előírt kreditek megszerzésének feltételeit a Doktori Iskola Működési Szabályzata tartalmazza.

A képzési terv összeállításakor figyelembe vettük a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság követelményeit is. Ennek megfelelően érvényesítettük az ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area) 2015 minőségbiztosítási rendszernek a képzési programok kialakítására, jóváhagyására, folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelésére vonatkozó elvárásait.

A doktori iskola új képzési tervének kialakítását hosszú egyeztetés előzte meg. A terv összeállítása során arra törekedtünk, hogy a doktori iskolánkban megszerezhető abszolutorium és doktori fokozat feltételei egyértelműek legyenek, és az alapul szolgáló elvárások feleljenek meg a nemzeti képesítési keretrendszer doktori szintjének, és ennek révén az Európai Felsőoktatási Térség képesítési keretrendszerének. A képzési terv ezen túl megfelelő intézményi sajátosságokat tükröz, és figyelembe veszi a hazai állam- és jogtudományi doktori iskolák hasznosítható tapasztalatait is.

A kar doktori iskolája eddigi működés során folyamatosan figyelemmel kísérte és rendszeresen továbbfejlesztette képzési programját. Az elmúlt évben alakítottuk ki az új mesterszak képzési és kimeneti követelményeinek megfelelő oktatási programunkat, és az idén módosítottuk a doktori képzési tervünket is. A doktori képzési terv kapcsolódik az intézményi stratégiához, oktatási-kutatási célkitűzései az állam- és jogtudomány legújabb tudományos eredményeinek átadására irányulnak.

II.

Mintatanterv

A rész

Oktatási program

Az oktatási program szerkezete

A kurzusok szerkezete és kreditpontjai

<i>Kötelező kurzusok összesen</i>	90 kredit
Kötelező tárgyak négy féléven keresztül	
félévenként három tárgy (5 kredit/tárgy)	60 kredit
félévenként egy tárgy (3 kredit/tárgy)	12 kredit
Kutatósze­minárium hat féléven keresztül	
félévenként egy tárgy (3 kredit/félév)	18 kredit
<i>Szabadon választható kurzusok összesen</i>	12 kredit
(a tanulmányi idő négy féléve alatt összesen négy tárgy, 3 kredit/tárgy)	
<i>Egyéb tudományos, publikációs és/vagy oktatási tevékenységgel szer­zhető</i>	78 kredit
Összesen	180 kredit

Egyéb publikációs, tudományos és/vagy oktatási tevékenységgel szer­zhető kreditek

Publikációs tevékenységért járó kreditek

Tudományos ismeretterjesztő publikáció	1-3 kredit/ív
Recenzió	1-3 kredit / ív
Magyar nyelvű tudományos publikáció	2-6 kredit/ív
Idegen nyelvű tudományos publikáció	4-9 kredit /ív
Tankönyv, jegyzet (magyar nyelven)	2-4 kredit/ív
Tankönyv, jegyzet (idegen nyelven)	3-6 kredit/ív
Szakfordítás	2-4 kerdit/ív

A publikációs tevékenységért járó krediteket ívenként (40.000 n) arányosan kell számítani, de valamennyi elismert publikáció legalább 1 kreditet ér. Egy-egy publikáció konkrét kredit-értékének megállapításakor figyelembe kell venni a

megjelenés helyét (nyomtatott vagy elektronikus publikáció, országos vagy helyi szaklap, periodika stb.)

Tudományos tevékenységért járó kreditek

Hazai tudományos konferencián való részvétel	1 kredit
Külföldi tudományos konferencián való részvétel	2 kredit
Hazai tudományos konferencián előadás tartása	3 kredit
Külföldi tudományos konferencián előadás tartása	5 kredit
Oktatás- és kutatásszervezésben való közreműködés	1 kredit
Konferencia szervezése	2 kredit
Szakértői anyag elkészítése	2 kredit/ív
Szakértői anyag fordítása	2-4 kredit/ív

Oktatási tevékenységért járó kreditek

Oktatási tevékenység	max. 20 kredit
----------------------	----------------

A képzés teljes időtartama alatt összesen a kötelező tantárgyak teljesítéséért 72 kredit, alternatív szabadon választható tantárgyak teljesítéséért minimum 12, maximum 30 kredit, kutatószeminárium teljesítéséért 18 kredit, publikációs tevékenységért minimum 10, maximum 50 kredit, egyéb tudományos tevékenységért (pl. konferencián való közreműködés) minimum 10, maximum 50 kredit, oktatói tevékenységért maximum 20 kredit szerezhető.

A Doktori Iskola oktatási programjának szerkezete és tanterve

A doktori képzés 6 félévből áll. A 6 félév alatt az abszolutórium megszerzéséhez a hallgatónak 180 kreditet kell teljesítenie a következők szerint:

A kurzusok 3-5 kreditet érnek. A kurzusok felvételével és elvégzésével megszerezhető kreditek száma 102, amelyek a kötelező tárgyak, részben a doktorandusz által szabadon, ám témájához kapcsolódóan (irányítottan) kiválasztott kurzusok elvégzésével szerezhetőek meg.

A doktorandusz teljesítményét minden kurzus esetében 5 illetve 3 fokozatú skálán értékeli a tanár. Elégtelen minősítés esetén azonban a kurzusért kredit nem adható.

A kötelező tárgyak elvégzését a doktorandusz köteles a javasolt tanmenetnek megfelelően elvégezni, ám ez alól indokolt esetben a Doktori Iskola vezetője felmentést adhat. A többi tárgy felvételének időpontja a doktorandusztól és az aktuális kurzuskínálattól függ. A tanmenet alapelve, hogy a kötelező, valamint a szabadon választott tárgyak túlnyomó többségét az első 4 félévben végezze el a doktorandusz, hogy az utolsó 2 félévben disszertációjának elkészítésére tudjon koncentrálni. A cél az, hogy a harmadik év végére a disszertációnak legalább egy része, de lehetőleg az egésze elkészüljön. Az ütemezést és a munka arányos elvégzését a témavezető felügyeli kéthetente tartandó konzultációs órák (kutatószeminárium) keretében. A hat féléven át folyamatosan zajló kutatószeminárium keretében a témavezető által megjelölt, és a doktorandusz által elolvasott cikk, könyvfejezet feldolgozására kerül sor. A megbeszélések kezdetén a doktorandusz beszámol az általa olvasottakról, és összeveti azt más szerzők álláspontjával, feltárja az egyes jogirodalmi művek

keletkezése közötti jogszabályváltozásokat, kiemeli az olvasott szerzők által megfogalmazott kritikákat és javaslatokat, saját véleményét fogalmaz meg az olvasott értékelésről. A témavezető és a doktorandusz közösen megbeszéli a problematikus kérdéseket. A képzés későbbi szakaszában a kutatószemináriumi munka egyre inkább eltolódik a doktorandusz saját írásainak, konferencián előadni kívánt mondandójának a megbeszélésére. A kutatószemináriumon történeteket dokumentálni kell! A doktorandusz feladata az általa olvasottak fénymásolatban történő csatolása, észrevételeinek írásbeli rögzítése, és annak feltüntetése, hogy a megbeszélés nyomán milyen további szerzőkre, nézetekre hívták fel a figyelmét, milyen jogirodalmi kutatás elvégzését jelölték ki számára.

Felelősség program képzési terve									
Kötelező tantárgyak									
Tantárgy neve	1.	2.	3.	4.	5.	6.	kredi t	számo n kérés	előfeltétel
tantárgy felelős	félév								
Kutatásmódszertan	20 szem						5	gyj.	-
Prof. Dr. Szalma József									
A római jog felelősségi rendje	20 ea						5	koll	-
Dr. Boóc Ádám									
Felelősség az Alkotmányjogban	20 szem						5	gyj	-
Dr. habil. Cservák Csaba									
A magánjogi felelősség történeti gyökerei és elméleti kérdései	10 ea						3	évközi besz.	-
Prof. Dr. Szalma József									
Bűnösség és felelősség a büntetőjogban		20 ea					5	koll.	-
Dr. habil. Domokos Andrea									
Felelősség a szerződésen kívüli károkozásért		20 ea					5	koll.	-
Dr. habil. Grad-Gyenge Anikó									
Felelősség a Közigazgatási jogban		20					5	koll.	-

Prof. Dr. habil. Rixer Ádám		ea							
Az európai közös jog 19. és 20. századi előzményei		10 ea					3	évközi besz.	-
Prof. Dr. Stipta István									
Felelősség a munkajogban			20 ea				5	koll.	-
Dr. Kun Attila									
Szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség			20 ea				5	koll.	<i>Felelősség a szerződésen kívüli károkozásért</i>
Dr. Fábíán Ferenc									
Felelősség a Polgári eljárásjogban			10 ea				3	évközi besz.	-
Prof. Dr. habil. Szabó Imre									
Doktrinális és tételes jogi kitekintés a kontinentális európai magánjogok felelősségi kérdéseire			20 ea				5	koll.	-
Prof. Dr. Szalma József									
Társasági jogi felelősség				20 ea			5	koll.	<i>Szerződés- szegéssel okozott károkért való felelősség</i>
Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter									
Felelősség a Nemzetközi közjogban				20 ea			5	koll.	-
Prof. Dr. habil Bruhács János									
Felelősségi normák az Európai Unió jogában				20 ea			5	koll.	-
Dr. habil. Osztovits András									
A felelősség a nemzetközi magánjogban									<i>A magánjogi felelősség történeti gyökerei és elméleti</i>

Dr. Molnár István János				10 ea			3	évközi besz.	<i>kérdése; Szerződés- szegéssel okozott károkért való felelősség</i>
Kutatászeminárium (3 kr/félév)	20/ea	20/e a	20/e a	20/e a	20/e a	20/e a	18		
Kötelező kurzusok összesen	40 szem 50 ea	90 ea	90 ea	90 ea	20 ea	20 ea	90		
Szabadon választható tárgyak (3 kr/tantárgy)	10/sz em	10/e a v. 10 gyak	10 ea	10/e a v. 10 sze m			12		
Összesen	50 szem 50 ea	100 ea v. 90 ea 10 gya k	100 ea	100 ea v. 90 ea 10 sze m	20 ea	20 ea	102		
<i>Egyéb tudományos és/vagy oktatási tevékenységgel szerezhető</i>	6 kr	6 kr	6 kr	6 kr	27 kr	27 kr	78		
Összes kredit							180		

Felelősség program képzési terve									
Szabadon választható tantárgyak									
Tantárgy neve	1.	2.	3.	4.	5.	6.	kredit	számon kérés	előfeltétel
tantárgy felelős	félév								
Felelős vállalatirányítás							3	évközi besz.	-
Dr. Szuchy Róbert	10 ea								
Erkölc, etika és felelősség az új		10 sze					3	évközi	-

gazdasági világtrend nemzetközi jogi szabályozómechanizmusában		m						besz.	
Prof. Dr. Kengyel Miklós									
Összehasonlító parlamenti jog		10 gya k					3	évközi besz.	-
Dr. Szabó Zsolt									
Felelősség a szabálysértési jogban		10 szem					3	évközi besz.	-
Dr. Móré Sándor									
Felelősség a Fogyasztóvédelmi jogban			10 ea				3	évközi besz.	-
Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter									
Kriminálisztika			10 ea				3	évközi besz.	<i>Bűnösség és felelősség a büntetőjogban</i>
Dr. Deres Petronella									
Orvosi felelősség				10 ea					
Prof. Dr. Szabó Imre							3	évközi besz.	
Felelősség a fizetésképtelenség jogában				10 ea					
Dr. Böcskei Elvira							3	évközi besz.	<i>Szerződészegéssel okozott károkért való felelősség</i>
Felelősség az adóztatásban				10 ea					
Dr. Ercsey Zsombor							3	évközi besz.	
Teljesítendő kredit							12		

A témavezető hozzájárulásával felvehetők a másik két program keretében meghirdetett szabadon választható tárgyak is.

Etika program képzési terve									
Kötelező tantárgyak									
Tantárgy neve	1.	2.	3.	4.	5.	6.	kredit	számon kérés	előfel tétel
tantárgy felelős	félév								
Kutatásmódszertan	20 szem						5	gyj.	-
Prof. Dr. Szalma József									
Jog és erkölcs	20 szem						5	évközi besz.	-
Dr. Tóth Zoltán									
Jog, vallás és erkölcs az ókori Rómában - a társadalmi normák differenciálódási folyamata	10 ea						3	évközi besz.	-
Dr. Boóc Ádám									
Alkotmányos alapjogok és azok érvényesítése	20 szem						5	gyj.	-
Dr. habil. Cservák Csaba									
Jog és vallás		20 ea					5	koll.	-
Dr. habil. Birher Nándor Máté PhD									
A jó kormányzás		10 ea					3	koll.	-
Prof. Dr. habil. Rixer Ádám									
Az érték és az ellenérték jogi meghatározottsága, felén túli sérelem, kamat, tájékoztatás az ellenértékről		20 szem					5	gyj.	-
Dr. Boóc Ádám									
Peccatum, delictum		20 ea					5	koll.	-
Dr. habil. Domokos Andrea									
A hivatásrendek etikai szabályai			20 ea				5	évközi besz.	-
Dr. habil. Birher Nándor Máté PhD									
Jogsabályok és etikai kódexek			10 szem				3	gyj.	-
Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter									
Szociális gondoskodás									

elméleti alapjai és fejlődése			20 ea				5	koll.	-
Dr. Homicskó Árpád Olivér									
Jogi etika			20 ea				5	koll.	-
Dr. habil. Birher Nándor Máté PhD									
A tisztességes eljáráshoz való jog				20 ea			5	koll.	
Prof. Dr. habil. Szabó Imre									
Vezetői etika				20 ea			5	koll.	<i>Jog és erkölcs</i>
Dr. Tomka János									
Etikai normák és humanitás az egyének, illetve közösségeik jogainak nemzetközi normáiban: humanitárius jog, emberi jogok, népcsoportok jogai				10 ea			3	gyj.	-
Dr. Törő Csaba									
Értékrendek ütközése nemzetközi magánjogi tényállásokban				20/ea			5	koll.	-
Prof. Dr. Kengyel Miklós									
Kutatászeminárium (3 kr/félév)	20/ea	20/ea	20/ea	20/ea	20/ea	20/ea	18		
Kötelező kurzusok összesen	60 szem 30 ea	70 ea 20 szem	70 ea 20 szem	90 ea	20 ea	20 ea	90		
Szabadon választható tárgyak (3 kr/tantárgy)	10/ea v. 10/szem	10/ea	10/ea	10/ea	-	-	12	évközi besz. (4 félév)	
Kötelező és szabadon választható kurzusok összesen	60 szem 40 ea	80 ea 20 szem	80 ea 20 szem	100 ea			102	5 gyj 8 koll 7 évközi besz.	
<i>Egyéb tudományos és/vagy oktatási tevékenységgel szerezhető</i>	6 kr	6 kr	6 kr	6 kr	27 kr	27 kr	78		
Összes kredit							180		

Etika program képzési terve									
Szabadon választható tantárgyak									
Tantárgy neve	1.	2.	3.	4.	5.	6.	kredit	számonkérés	előfeltétel
tantárgy felelős	félév								
Irányzatok az állam- és jogtudományokban	10 ea						3	évközi besz.	-
Prof. Dr. Stipta István									
Tárgyalótermi viselkedési kultúra	10 szem						3	évközi besz.	-
Prof. Dr. habil. Szabó Imre									
Erkölc, etika és felelősség a 12-18. századi európai jogtudományban		10 ea					3	évközi besz.	-
Dr. habil. Bónis Péter									
Erkölc, etika és felelősség az új gazdasági világrend nemzetközi jogi szabályozómechanizmusában		10 ea					3	évközi besz.	-
Prof. Dr. Kengyel Miklós									
A tisztesség követelménye a civiliztikában I. (A jóhiszeműség és tisztesség követelménye és a tisztességtelen magatartás polgári jogi tilalma		10 ea					3	évközi besz.	-
Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter									
A tisztesség követelménye a civiliztikában II. (A tisztességtelen magatartás tilalma a versenyjogban			10 ea				3	évközi besz.	<i>A jóhiszeműség és tisztesség elve. A tisztesség követelménye és a tisztességtelen magatartás</i>
Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter									

									<i>polgári jogi tilalma</i>
A tisztesség követelménye a civilisztikában III. (A fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok									
Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter				10 ea			3	évközi besz.	<i>A jóhisze mőség és tisztesség elve. A tisztesség követelménye és a tisztességtelen magatartás polgári jogi tilalma</i>
Teljesítendő kredit							12		

A témavezető hozzájárulásával felvehetők a másik két program keretében meghirdetett szabadon választható tárgyak is.

Piac- és technológia szabályozás program képzési terve

Kötelező tantárgyak

Tantárgy neve tantárgy felelős	1.	2.	3.	4.	5.	6.	kredi t	számon kérés	előfeltéte l
	félév								
Kutatásmódszertan	20 sze m						5	gyj.	-
Prof. Dr. Szalma József									
Piac-szabályozás közgazdasági alapjai és aktuális kérdései	20 sze m						5	gyj.	-
Dr. Belényesi Pál									
Közszolgáltatások szabályozása (posta, távközlés, energetika, víz, hulladék)	20 sze m						5	évközi besz.	-
Dr. Belényesi Pál									
Piac-szabályozás alapjai	10 sze m						3	évközi besz.	-
Tóth András									
Az elektronikus közigazgatás elméleti kérdései		20 ea					5	koll.	-

Dr. Csáki-Hatalovics Gyula Balázs									
Piacokra vonatkozó nemzetközi jogi előírások -		20 ea					5	kollokvium	-
Dr. Törő Csaba									
Gazdasági szereplők támogatásának joga		20 szem					5	gyj.	-
Dr. Hargita Eszter									
Szektorális versenyjog		10 szem					3	évközi besz.	-
Tóth András									
A technológia-szabályozás adatvédelmi kérdései: helymeghatározás, ujjlenyomat tárolás, keresőkkel és közösségi hálókkal kapcsolatos adatvédelmi kérdések			20 szem				5	évközi besz.	-
Dr. Pákozdi Csaba									
A technológia-szabályozás szerzői jogi, iparjogvédelmi kihívásai			20 ea				5	koll.	-
Dr. Grad-Gyenge Anikó									
A technológia-			20				5	évközi	-

szabályozás orvosi jogi vonatkozásai									
Dr. Homicskó Árpád Olivér			szem					besz.	
Technológia szabályozás jogi kihívásai									-
Dr. Tóth András			10 szem				3	évközi besz.	
Technológiák a versenyjogi jogalkalmazásban									-
Dr. Belényesi Pál				20 szem			5	évközi besz.	
Veszélyes üzemi felelősség a technológia szabályozásában (robotautók, drónok, orvostechnikai eszközök)									-
Dr. Boóc Ádám				20 szem			5	évközi besz.	
Cyber-bűnözés									-
Dr. Deres Petronella				20 szem			5	évközi besz.	
A technológia-szabályozás médiajogi vonatkozásai: a frekvenciaszűkösségtől a szűrő-buborékig									-
				10 szem			3	évközi besz.	

Dr. Polyák Gábor									
Kutatósze minárium	20/ sze m	20/ sze m	20/ sze m	20/ sze m	20/ sze m	20/ sze m	18		
Kötelező kurzusok összesen (Beleértve a Kutatósze mináriumoka t is)	90 sze m	90 ea ill. sze m	90 ea ill. sze m	90 sze m	90/ sze m	90/ sze m	90		
Szabadon választható tárgyak (3 kr/tantárgy)	10/ sze m	10/ sze m	10/ sze m	10/ sze m	-	-	12	évközi besz. (4 félév)	
Kötelező és szabadon választható kurzusok összesen	100 sze m	100 ea ill. sze m	100 ea ill. sze m	100 sze m	20/ sze m	20/ sze m	102	3 gyj 3 koll 18 évközi besz.	
<i>Egyéb tudományos és/vagy oktatási tevékenységgel</i>	6 kr	6 kr	6 kr	6 kr	27 kr	27 kr	78		
Összes kredit							180		

A témavezető hozzájárulásával felvehetők a másik két program keretében meghirdetett szabadon választható tárgyak is.

B rész

A 2016. szeptember 1. napját követően hallgatói jogviszonyt létesítő személyekre és egyéni felkészülőkre vonatkozó eltérő szabályok

Felelősség program képzési terve nappali munkarendben											
Kötelező tantárgyak											
Tantárgy neve tantárgy felelős	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	kred it	számon kérés	előfeltétel
	félév										
Kutatásmódszertan	20 óra								6	gyj.	-
Prof. Dr. Szalma József											
A római jog felelősségi rendje	20 óra								6	koll.	-
Dr. Boóc Ádám											
Felelősség az alkotmányjogban	20 óra								6	gyj.	-
Dr. habil. Cservák Csaba											
A magánjogi felelősség történeti gyökerei és elméleti kérdései	10 óra								3	évközi besz.	-
Prof. Dr. Szalma József											
Bűnösség és felelősség a büntetőjogban		20 óra							6	koll.	-
Prof. Dr. habil. Domokos Andrea											
Felelősség a szerződésen kívüli károkozásért		20 óra							6	koll.	-
Dr. Boóc Ádám											
Az európai közös jog 19. és 20. századi előzményei		10 óra							3	évközi besz.	-
Prof. Dr. Stipta István											
Felelősség a Közigazgatási jogban		20 óra							6	koll.	-
Prof. Dr. habil. Rixer Ádám											
Felelősség a munkajogban			20 óra						6	koll.	-
Dr. habil. Kun Attila											

Szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség			20 óra						6	koll.	<i>Felelősség a szerződésen kívüli károkozásért</i>
Dr. Fábíán Ferenc											
Felelősség a polgári eljárásjogban			10 óra						3	évközi besz.	-
Prof. Dr. habil. Szabó Imre											
Doktrinális és tételes jogi kitékintés a kontinentális európai magánjogok felelősségi kérdéseire			20 óra						6	koll.	-
Prof. Dr. Szalma József											
Társasági jogi felelősség											<i>Szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség</i>
Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter			20 óra						6	koll.	
Felelősség a nemzetközi közjogban			20 óra						6	koll.	-
Prof. Dr. habil. Bruhács János											
Felelősségi normák az Európai Unió jogában			20 óra						6	koll.	-
Dr. habil. Osztovits András											
A felelősség a nemzetközi magánjogban			10 óra						3	évközi besz.	<i>Szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség</i>
Dr. Molnár István János											
Kutatászeminárium (5 kr/félév)	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	40		-
Kötelező kurzusok összesen	90 óra	90 óra	90 óra	90 óra	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	124		-
Szabadon választható tárgyak	10 óra	10 óra	10 óra	10 óra					16		-
Összesen	100 óra	100 óra	100 óra	100 óra	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	140		
<i>Egyéb tudományos és/vagy oktatási tevékenységgel szerorzhető kredit</i>	3	5	7	10	13	17	20	25	100		
Összes kredit									240		

Etika program képzési terve nappali munkarendben											
Kötelező tantárgyak											
Tantárgy neve tantárgy felelős	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	kred it	számon kérés	előfeltétel
félév											
Kutatásmódszertan	20 óra								6	gyj.	-
Prof. Dr. Szalma József											
Jog és erkölcs	20 óra								6	évközi besz.	-
Dr. Tóth Zoltán											
Jog, vallás és erkölcs az ókori Rómában - a társadalmi normák differenciálódási folyamata	10 óra								3	évközi besz.	-
Dr. Boóc Ádám											
Alkotmányos alapjogok és azok érvényesítése	20 óra								6	gyj.	-
Dr. habil. Cservák Csaba											
Jog és vallás		20 óra							6	koll.	-
Dr. habil. Birher Nándor											
A jó kormányzás									3	koll.	-
Prof. Dr. habil. Rixer Ádám		10 óra									
Az érték és az ellenérték jogi meghatározottsága, felén túli sérelem, kamat, tájékoztatás az ellenértékről		20 óra							6	gyj.	-
Dr. Boóc Ádám											
Peccatum, delictum		20 óra							6	koll.	-
Prof. Dr. habil. Domokos Andrea											
A hivatásrendek etikai szabályai			20 óra						6	évközi besz.	-
Dr. habil. Birher Nándor											
Jogsabályok és etikai kódexek			10						3	gyj.	

Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter			óra								-
Szociális gondoskodás elméleti alapjai és fejlődése			20 óra						6	koll.	-
Dr. Homicskó Árpád Olivér											
Jogi etika			20 óra						6	koll.	-
Dr. habil. Birher Nándor											
A tisztességes eljárásról való jog				20 óra					6	koll.	
Prof. Dr. habil. Szabó Imre											
Vezetői etika				20 óra					6	koll.	<i>Jog és erkölcs</i>
Dr. Tomka János											
Etikai normák és humanitás az egyének, illetve közösségek jogainak nemzetközi normáiban: humanitárius jog, emberi jogok,				10 óra					3	koll.	-
Dr. Törő Csaba											
Értékrendek ütközése nemzetközi magánjogi tényállásokban				20 óra					6	koll.	-
Dr. habil. Osztovits András											
Kutatászeminárium (5kr/félév)	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	40		
Kötelező kurzusok összesen	90 óra	90 óra	90 óra	90 óra	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	124		
Szabadon választható tárgyak (4 kr/tantárgy)	10 óra	10 óra	10 óra	10 óra	-	-	-	-	16		
Kötelező és szabadon választható kurzusok összesen	100 óra	100 óra	100 óra	100 óra	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	140		

Egyéb tudományos és/vagy oktatási tevékenységgel szerezhető kredit	3	5	7	10	13	17	20	25	100		
Összes kredit									240		

Piac- és technológia szabályozás program képzési terve nappali munkarendben											
Kötelező tantárgyak											
Tantárgy neve	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	kre	számon kérés	előfel- tétel
	félév										
Kutatásmódszertan	20 óra								6	gyj.	-
Prof. Dr. Szalma József											
Piac-szabályozás közgazdasági alapjai és aktuális kérdései	20 óra								6	gyj.	-
Dr. Belényesi Pál											
Közszolgáltatások szabályozása (posta, távközlés, energetika, víz, hulladék)	20 óra								6	évközi besz.	-
Dr. Belényesi Pál											
Piac-szabályozás alapjai	10 óra								3	évközi besz.	-
Dr. Tóth András											
Az elektronikus közigazgatás elméleti kérdései	20 óra								6	koll.	-
Dr. Csáki-Hatalovics Gyula Balázs											
Piacokra vonatkozó nemzetközi jogi előírások	20 óra								6	koll.	-
Dr. Törő Csaba											
Gazdasági szereplők támogatásának joga	20 óra								6	gyj.	-
Dr. Hargita Eszter											
Szektorális versenyjog	10 óra								3	évközi besz.	-
Dr. Tóth András											
A technológia-szabályozás adatvédelmi kérdései: helymeghatározás, ujjlenyomat tárolás, keresőkkel és közösségi hálókkal kapcsolatos adatvédelmi kérdések			20 óra						6	évközi besz.	-
Dr. Pákozdi Csaba											

A technológia-szabályozás szerzői jogi, iparjog-védelmi kihívásai			20 óra						6	koll.	-
Dr. Boóc Ádám											
A technológia-szabályozás orvosi jogi vonatkozásai			20 óra						6	évközi besz.	-
Dr. Homicskó Árpád Olivér											
Technológia szabályozás jogi kihívásai			10 óra						3	évközi besz.	-
Dr. Tóth András											
Technológiák a versenyjogi jogalkalmazásban				20 óra					6	évközi besz.	-
Dr. Belényesi Pál											
Veszélyes üzemi felelősség a technológia szabályozásában (robotautók, drónok, orvostechnikai eszközök)				20 óra					6	évközi besz.	-
Dr. Boóc Ádám											
Cyber-bűnözés									6	évközi besz.	-
Prof. Dr. Domokos Andrea				20 óra							
A technológia-szabályozás médiajogi vonatkozásai: a frekvenciaszűkösségtől a szűrőbuborékig				10 óra					3	évközi besz.	-
Dr. habil. Polyák Gábor											
Kutatászeminárium (5kr/félév)	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	40		
Kötelező kurzusok összesen (Beleértve a Kutatászemináriumokat is)	90 óra	90 óra	90 óra	90 óra	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	124		
Szabadon választható tárgyak (4 kr/tantárvoy)	10 óra	10 óra	10 óra	10 óra	-	-	-	-	16		
Kötelező és szabadon választható kurzusok összesen	100 óra	100 óra	100 óra	100 óra	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	140		
<i>Egyéb tudományos és/vagy oktatási tevékenységgel szerezhető kredit</i>	3	5	7	10	13	17	20	25	100		

Összes kredit									240		
----------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	------------	--	--

A témavezető hozzájárulásával felvehetők a másik két program keretében meghirdetett szabadon választható tárgyak is.

III. Tantárgyi programok

tantárgy neve: A felelősség a nemzetközi magánjogban	kreditszáma: 3
tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: előadás, nappali 10 óra/levelező 3 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²): beszámoló	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4	
előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak)</i> : Szerződés-szegéssel okozott károkért való felelősség	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
<p>A magánjogi felelősség alapja a nemzetközi magánjogban a joghatóság megállapítása; az alkalmazandó jog kiválasztása; valamint a felelősséggel kapcsolatos bírósági határozatok elismerhetősége és végrehajthatósága az adós vagyona szerinti államban. A fenti kérdések a globalizáció, a nemzetközi és főképp az európai integráció felgyorsultával a nemzetközi magánjog érdeklődésének homlokterébe kerültek az elmúlt évtizedekben. A fenti kérdésekre nézve számtalan jogeset és jogirodalmi mű vár feldolgozásra az alprogram keretében. A téma aktualitását jól érzékelteti, hogy annak olyan leágazásai vannak mind pl. az állam immunitásának problémája a károkozásért nemzetközi viszonylatban; az extraterritoriális felelősségre vonás, vagy a honosság megállapításának bonyolult szabályai. Magyarország vonatkozásában jól szemlélteti a kérdéskört pl. a tiszai ciánszennyezés ügye, vagy az egyes magyar pénzintézetek és a MÁV ellen Chicago-ban indított ún. holokauszt kártérítési ügyek, amelyek elbírálásában jogi értelemben mind a nemzetközi magánjogi vonatkozások lettek a döntők.</p>	
a tantárgy tartalma:	
<p>A tárgy keretében a felelősség nemzetközi magánjogi vetületei kerülnek tárgyalásra. Kiemelt jelentősége van az állam nemzetközi magánjogi felelősségének, és idekapcsolódóan az állami immunitásnak. Emellett áttekintésre kerülnek a polgári jogi felelősségre vonással kapcsolatos nemzetközi magánjogi szabályok (joghatóság, alkalmazandó jog).</p>	
<p>a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)</p>	
<p>Burián László – Raffai Katalin – Szabó Sarolta: Nemzetközi magánjog, Pázmány Press, Budapest, 2017</p> <p>Nagy Csongor István: Nemzetközi magánjog – harmadik, átdolgozott és bővített kiadás, HVG Orac Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2017</p>	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Molnár István János	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Molnár István János	

1 **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc

2 pl. évközi beszámoló

tantárgy neve: A magánjogi felelősség történeti gyökerei és elméleti kérdései	kreditszáma: 3
tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: előadás, nappali 10 óra/levelező 3 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²): beszámoló	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1	
előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
A polgári jogi (szerződési és szerződésen kívüli) kárfelelősség intézményeinek, elméletének és gyakorlatának elemzése, a Ptk. és az európai polgári törvénykönyvek fényében.	
a tantárgy tartalma:	
Tézisek: a) A büntető jogi és polgári jogi felelősség egymástól való elválása az európai és magyar klasszikus polgári jogi kodifikációkban, valamint tervezetekben. Az azonos nevesítésű büntető és polgári jogi felelősségi feltételek normatív és doktrináris differenciálódása. Kártérítés alapelvek. 1. A kár teljes térítésének elve. 2. A redukciós alapelv: a szerződési redukó. 3. A kimentő okok doktrínája – károsult hozzájárulása, erőhatalom – vis maior. Az európai doktrín az abszolút kárfelelősségről, az atomkárok doktrínája, melynél az erőhatalom nem kimentő ok, veszélyes üzem esetén. 4. Okozatosság és kárfelelősség. 5. A vétkesség és felróhatóság európai és magyar doktrínája. Szubjektív és objektív felróhatóság. A vétkesség ún, objektív doktrínája: Eltérés az adott helyzetben elvárható magatartásától. 6. Okozatossági doktrínák az európai és magyar magánjogban. b) A szerződési és a szerződésen kívüli felelősség doktrínája – az európai és magyar jogtudományban. c) A szerződési és deliktuális felelősség egymástól való szétválása. d) A tárgyi (objektív) és alanyi (szubjektív felelősség). Az objektív, a szubjektív felróhatósági doktrína (kauzaltás és vétkesség). e) Vagyoni és nem vagyoni kártérítés (kárpótlás). A felelőssé mértékének meghatározó tényezői (objektív s szubjektív tényezők). A vétkesség fokának hatása a felelősség mértékére. A punitív (büntetőjogi) álláspont: Ha szándékos a károkozás, akkor a károsult teljes térítésre (felmerült kár, elmaradt jövedelem) , ha gondatlan a károkozás, akkor a károsult csupán a felmerült kár térítésére jogosult. (Osztrák Áptk nézete. Ezzel szemben, a teljes kártérítés elvét vallják: A német Ptk., a Francia Ptk. Svájci Kt). A restitúciós álláspont: a károsultat nem érdekli a károkozó vétkességének foka, a legkisebb gondatlansággért is jogosult a teljes térítésre. A kártérítési jog célja a civilista felfogás szerint nem a károkozó „büntetése”, hanem a károsult (teljes) (vagyoni és nem vagyoni) kárpótlása. f) Az állam kártérítési felelőssége. Államigazgatási és igazságszolgáltatási jogkörben okozott károk. Az ún. szocialista doktrína: Az államigazgatás és bíróság, mint az állami szuverenitás kifejezői nem felelősek az állampolgároknak okozott (vagyoni és nem vagyoni) károkért. A jogállamisági doktrína: amennyiben az állam polgári jogi viszonyban van az állampolgárral, akkor nem az adminisztratív felérendelési, hanem a polgári jogi mellérendelési elv érvényesül, tehát törvényhozási szuverenitása ellenére, nem mentheti ki magát a jogellenes magatartása által okozott károk alól.	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
<i>Kötelező</i> jogforrás: Polgári Törvénykönyv (2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről és novellái), 6. könyv, szerződési és szerződésen kívüli felelősségre vonatkozó jogszabályok. <i>Fakultatatív</i> jogforrások: német BGB, osztrák Általános Ptk., svájci Kötelmi Törvénykönyv, francia Code civil, olasz Codice civile.	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Szalma József	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) , ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Szalma József	

1 **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc
2 pl. évközi beszámoló

tantárgy neve: A római jog felelősségi rendje	kreditszáma: 6
tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: elmélet, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²): kollokvium	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1	
előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
A tantárgy célja a római jog felelősségi rendjének vizsgálata annak kialakulásától egészen a iustinianusi kor felelősségi rendjéig elsősorban a források, másodsorban a szakirodalom fényében. A római jogászok kazuista szemlélete közelebb visz a modern magánjog felelősségi rendjének gyakorlati kérdéseire is, amellyel a római jog alapjain létrejött modern felelősségi rend struktúrájához elengedhetetlen, elmélyültebb ismereteket nyújt.	
a tantárgy tartalma:	
Modern magánjogunk - és részben büntetőjogunk - felelősségi rendje nem ismerhető meg a római jog felelősségi rendjének beható vizsgálata nélkül. A római iuris consultusok dolgozták ki elsőként a különféle felelősségi alakzatok rendszerét, és alakították ki az archaikus római jog eredményfelelősségen alapuló rendszerével szakítva a dolus és a culpa-fokozatok - culpa lata, culpa levis, culpa in concreto -, összetett szisztémáját, a custodia-felelősséget és a vis maiorért való helytállást, a kontraktuális, deliktuális és kvázi-deliktuális felelősség kristálytisztá logikáját. A római jog felelősségi rendszere hosszú utat járt be, amíg az általunk "klasszikus"-ként ismert szintre eljutott, majd ismét számos ponton módosult Iustinianus császár kompliatorainak keze alatt. A római jog felelősségi rendje azonban nem szűkíthető le a hagyományosan az intézményrendszer anyagát képező római magánjog felelősségi rendjére: a római jogtudósok a büntetőjog (crimina, delicta publica) terén is végrehajtották a felelősségi (szándékossági és gondatlansági) alakzatok elhatárolását és finomhangolását. Ezen felelősségi rendszer képezi a modern kontinentális - és részben az angolszász - jogrendszerek felelősségi rendjének az alapját.	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
<ul style="list-style-type: none"> - Molnár Imre: A római magánjog felelősségi rendje, Szeged, JATEPress, 1994. - Marton Géza: A polgári jogi felelősség. Bp., Triorg, 1992. - Földi András: A másért való felelősség a római jogban, Bp., Rejtjel, 2004. - Molnár Imre: Ius criminale Romanum, Szeged, Pólay Alapítvány, 2013. 	
Tantárgyfelelős (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Dr. Boóc Ádám	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) , ha vannak (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Dr. Boóc Ádám	

1 **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc

2 pl. évközi beszámoló

tantárgy neve: Az európai közös jog 19. és 20. századi előzményei	kreditszáma: 3
tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: elmélet, nappali 10 óra/levelező 3 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²): beszámoló	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2	
előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
A félévre szóló oktatási-tudományos program aktuális kérdést, az egységesülő Európa jogának újabb kori történelmi előzményeit fogja át. Személyes tapasztalataink szerint a nyugati egyetemek többségén oktatnak ilyen jellegű tárgyakat, a közös európai jog történetét szinte kivétel nélkül önálló tudományszakként, kutatási anyagként kezelik. Német területeken a hagyományos jogtörténeti oktatás is egyre inkább ebbe az irányba fordul, a nemzeti jog kutatása során különös hangsúlyt kap az általános jellemzők feltárása. A tantárgy segítségével elfogadható módon „aktualizálható” a hazai jog története, feloldható a klasszikus és jelenkori jogtörténet közötti átmenet (ma jórészt ellentét). Tárgyasul, konkrét értelmet nyer az összehasonlító jogtörténeti kutatási program, hiszen így egy kérdésre koncentrálna, az európai egységesülés legújabb folyamatait vizsgálva lehet koordinált tudományos feltárást végezni.	
a tantárgy tartalma:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Az első világháború hatása az európai közgondolkodásra 2. A Nemzetek Szövetségének szervezete, tevékenysége 3. Kallergi Páneurópa-terve 4. Aristide Briand koncepciója az államok összefogásáról 5. A jogi egységesülés tendenciái; a kodifikációk csoportosítása 	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
<p>Stipta István: <i>Európai integrációs koncepciók a XX. században</i>. In: <i>Egyetemes jogtörténet II. Egyetemi tankönyv</i>. (Szerk.: Horváth Pál) ISBN: 963-18-9742-7. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1999. 297-310. p.</p> <p>Varga Csaba: <i>A kodifikáció mint társadalmi-történeti jelenség</i>. Akadémiai Kiadó. Budapest, 2002.</p> <p>Stipta István: <i>Korai elképzelések az európai államok összefogásáról</i>. In: <i>Ius Humanum. Ember alkotta jog. (Műhelytanulmányok) Prudentia Iuris 15.</i> (Szerk.: Szabó Miklós). ISBN: 963-9103-75-6. Bóbor Kiadó Miskolc, 2001. 157-170. p.; Uő; <i>Az európai integráció intézmény- és eszmetörténeti előzményei</i>. In: <i>Egyetemes jogtörténet I.</i> (Szerk.: Horváth Pál). ISBN: 963-18-9747-8. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1999. 513-558. p.</p>	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Stipta István	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): - Prof. Dr. Stipta István	

1 **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc

2 pl. évközi beszámoló

tantárgy neve: Bűnösség és felelősség a büntetőjogban	kreditszáma: 6
tanóra típusa ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: elmélet, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb: kollokvium	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2.	
előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
<p>A büntetőjogban a felelősség viszony kérdése, viszony az elkövető és bűnüldöző hatóság között. Ha a büntetőjogban valakiről megállapítják, hogy felelősséggel tartozik, az egyúttal maga után vonja a felelősségre vonást is, amely a büntető szankció révén történik.</p> <p>A filozófiának egyetlen jogágban sincs olyan hatása, mint a büntetőjogban.</p> <p>A kurzus a felelősség jogfilozófiai alapjaitól (determinizmus, indeterminizmus) jut el a bűnösségi elvig és a XXI. századi új szemléletig, amelyben megjelenik a „másokért való felelősség” elve is. A természetes személyekre vonatkozó klasszikus jogelv, a bűnfelelősség bemutatása mellett a kurzus a jogi személyek büntetőjogi felelősségre vonásával is foglalkozik.</p> <p>A szándékosság és gondatlanság különböző megközelítéseit ismerteti meg a kurzus, eljutva a pszichológiai bűnösségfogalomtól az értékelő jellegű fogalomig. Bemutatja a kurzus az egyes bűnösség-felfogások büntetésre vonatkozó elveit.</p>	
a tantárgy tartalma:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. A bűnösség jogfilozófiai alapja 2. Az indeterminista elméletek 3. A determinista elmélet 4. A bűnösség pszichológiai, normatív fogalma 5. A bűnösségi elv a büntetőjogban 6. A bűnfelelősség elvének áttörése 7. A jogi személyek büntetőjogi felelőssége 8. A büntetések etikai és jogi dimenziói 9. A büntetőpolitika érvényesülése a szankciórendszerben 10. A szankciórendszer differenciálása 11. A szankciók paenitentia jellege 12. A szankciók megtorló jellege 13. A szankciók megelőző jellege 14. A helyreállító büntetőpolitika és a felelősség 15. Az áldozatok kárának jóvátétele, az elkövető felelőssége 	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
<p>Finkey Ferenc: A tételesjog alapelvei és vezéreszméi, 1908.</p> <p>Kis Norbert: A bűnösségi elv hanyatlása a büntetőjogban Unió Kiadó & Gondolat Kiadó Budapest, 2004</p> <p>Nagy Ferenc : Régi és új tendenciák a büntetőjogban és a büntetőjog-tudományban Akadémiai Kiadó, Budapest, 2013.</p>	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Domokos Andrea PhD, habilitált egyetemi docens	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Deres Petronella PhD, tanszékvezető egyetemi docens	

tantárgy neve: Doktrinális és tételes jogi kitekintés a kontinentális európai magánjogok felelősségi kérdéseire	kreditszáma: 6
tanóra típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: előadás, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium.	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3	
előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak)</i> : -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
A polgári jogi (szerződési és szerződésen kívüli) kárfelelősség intézményeinek, elméletének és gyakorlatának elemzése, a Ptk. és az európai polgári törvénykönyvek fényében.	
a tantárgy tartalma:	
Német jog, (Schuldrechtsreform, 2002). Francia jog. Svájci jog (Kt). OÁtk (Osztrák Ptk). Vajon követhető-e a holland Ptk. Kárfelelősségi szabályrendszere? Versenyjog és kárfelelősség. A kárfelelősség redukciós, akár szerződésben, akár általános üzletkötési feltételeiben megfogalmazott klauzuláinak érvénye. Az agere in fraudum legis (fraudem partis) fogalma és tilalma. Máday Dénes svájci szerző doktrínája. A jóhiszeműségi (bona fides, bonne foi, gute Sitten) doktrína. A fiduciárius szerződések doktrínája. (Az új magyar Ptk-ban ab ovo általánosan tiltott szerződés).	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
<i>Kötelező</i> jogforrás: Polgári Törvénykönyv (2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről és novellái), 6. könyv, szerződési és szerződésen kívüli felelősségre vonatkozó jogszabályok. <i>Fakultatív</i> jogforrások: német BGB, osztrák Általános Ptk., svájci Kötelmi Törvénykönyv, francia Code civil, olasz Codice civile.	
Tantárgyfelelős <i>(név, beosztás, tud. fokozat)</i> : Prof. Dr. Szalma József	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) , ha vannak <i>(név, beosztás, tud. fokozat)</i> : Prof. Dr. Szalma József	

tantárgy neve: Felelősség a közigazgatási jogban	kreditszáma: 6
tanóra típusa ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: elmélet, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb: kollokvium)	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2.	
előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
<p>A tantárgy a közigazgatási jogi felelősség klasszikus felosztásain túltekintve, elsősorban olyan <i>növekvő jelentőségű</i> (határ)területek speciális normatömegeit és felelősségi alakzatait vizsgálja, mint amilyen <i>pl.</i> a közvagyonnal történő gazdálkodás körében elkövetett kötelezettségszegésért való felelősség, az új típusú határozatlan jogfogalmakat bevezető közigazgatási munkajogi felelősség, valamint az állam környezeti károkkal összefüggésben felmerülő felelőssége. Utóbbi vonatkozásban <i>pl. az állam felelőssége legalább három – egymástól is nehezen elválasztható – összefüggésben vethető fel:</i> a) a közigazgatási szervek által nem vagy nem megfelelően elvégzett ellenőrzési, felügyeleti tevékenységért fennálló felelősség formájában, azon esetekben ahol ennek volt jogszabályi alapja; b) az elmaradt jogalkotásért, a hiányzó jogszabályokért, illetve a diszfunkcionális jogszabályi környezetért fennálló felelősség formájában; c) továbbá a jogszabályok lététől és tartalmától független, azokon túli felelősség kérdéseként, az államilag szervezett társadalomban a mindenkori főhatalmat megtestesítő entitások, intézmények és személyek többlet-felelősségére utaló, egyfajta morális, erkölcsi felelősség létét vizsgálva. Ez utóbbiból következhet c1) a politikai felelősség(re vonás) vagy éppen c2) a kárenyhítésnek, kártalanításnak azon formája, amely nem jogszabályi alapú, azaz elsősorban a közösségi szolidaritás elemi elvárásaiból táplálkozik, az állami politika rangjára emelten.</p>	
a tantárgy tartalma:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Közigazgatási felelősség fogalma. Elhatárolási kérdések. 2. Hagyományos felelősségi alakzatok. 3. Újabb felelősségi formák. A felelősség nemzetközi aspektusai és értelmezési tartományai. 4. A felelősség(re vonás) átalakuló funkciói 5. Új irányok a szabálysértési jogban. 6. A közigazgatási jogalkotásért fennálló felelősség egyes kérdései. 	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
<p>Varga Zs. András: Ombudsman, ügyész, magánjogi felelősség. Alternatív közigazgatási kontroll Magyarországon. Budapest, Pázmány Press, 2012. 342.</p> <p>Fazekas Marianna: Közigazgatási jog. Általános rész III: ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2013.</p> <p>Nagy Marianna: Meddig növelhető a közigazgatási jogérvényesítés hatékonysága a szankcionálás szigorításával? IUSTUM AEQUUM SALUTARE 2012:(3-4) pp. 123-129.</p>	
Tantárgyfelelős (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Prof. Dr. Rixer Ádám	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) , ha vannak (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Dr. Csáki-Hatalovics Gyula, Dr. Móré Sándor	

tantárgy neve: Felelősség a munkajogban	kreditszáma: 6
tanóra típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: előadás, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3	
előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
A tárgy a munkajogi felelősség elméleti és gyakorlati kérdéseit mutatja be. A tantárgy célja, hogy szélesebb dogmatikai keretben vizsgálja a munkajogi felelősségtan kérdéseit, kitérve a magánjogi alapokra, illetve a munkajogi sajátosságokra. A tantárgy bemutatja a munkajogi felelősségi szabályok rendszerét, változásait, hatályos szabályait. A dogmatika mellett hangsúlyos szerepet kap a vonatkozó esetjog és bírói gyakorlat megismerése.	
a tantárgy tartalma:	
A főbb témakörök a következők: A munkajogi felelősség dogmatikai alapjai, eltérő sajátosságai. A munkajogi felelősség viszonya a magánjogi felelősség rendjéhez. A munkajogi felelősség rendszere (fegyelmi és kártérítési, illetve munkavállalói és munkáltatói kárfelölősség stb.). A munkajogi fegyelmi felelősség intézményei (pl. írásbeli figyelmeztetés, felmondás, jogkövetkezmények a munkavállaló vétkes kötelezettségzegéséért stb.) és gyakorlata. A közszolgálati munkajog fegyelmi felelősségének eltérő sajátosságai. A munkavállalói kártérítési felelősség dogmatikája, rendszere, alakzatai, szabályai és gyakorlata. A munkáltatói kártérítési felelősség dogmatikája, rendszere, alakzatai, szabályai és gyakorlata. A munkajogi felelősségi igények érvényesítésének eljárási kérdései. Eltérő megállapodások lehetősége. Az előreláthatósági szabály a munkajogban. A munkajogi felelősségi szabályok érintkezése más jogterületekkel (pl. társadalombiztosítási jog, munkavédelem, felelősségbiztosítás, polgári jog, büntetőjog). A felelősség speciális alakzatai (pl. atipikus munkaviszonyok, vezetői felelősség). A közszolgálati munkajog kártérítési felelősségi szabályainak eltérő sajátosságai. Nemzetközi kitekintés (vonatkozó ILO standardok, összehasonlító jogi vizsgálódások).	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
Gyulavári Tamás (szerk.): Munkajog, Eötvös Kiadó, Budapest, 2012. Cséffán József: A munka törvénykönyve magyarázata, Szegedi Rendezvényszervező Kft., Szeged, 2012. Berke – Kiss: Kommentár a munka törvénykönyvéhez, Budapest, Complex, 2012. Horváth István: Az új munka törvénykönyve – Értelmezés és alkalmazás a gyakorlatban, Vezinfó-Tudástár, 2012 Kardkovács Kolos (szerk.): Az új Munka Törvénykönyvének magyarázata, HVG-Orac, 2012. Lehoczkyné Kollonay Csilla: A magyar munkajog I, II. Vince Kiadó (legfrissebb kiadás) Radnay József: Munkajog. Bp. Szent István Társulat. Kiss György: Munkajog, Osiris, 2005 A munkajog nagy kézikönyve Complex Kiadó Bp. 2008. Petrovics Z.: <i>Munkajog</i> . Budapest, 2006, L'Harmattan – ZSKF. Prugberger T.: <i>Európai és magyar összehasonlító munka- és közszolgálati jog</i> . Budapest, 2006, CompLex. Kun Attila: Gazdasági racionalitás és munkajog. Az előreláthatósági klauzula esettanulmánya az új munka törvénykönyve tükrébe, In: Publicationes Universitatis Miskolcensis Sectio Juridica et Politica, Tomus XXXI. (2013), Miskolc University Press, pp. 397–416.	

DELI Petra: A dolgozó munkáltatóval szemben fennálló anyagi felelősségének egyes anyagi jogi kérdései a szocialista munkajogban kitekintéssel a Német Demokratikus Köztársaság szabályozására, Pécsi Munkajogi Közlemények IV. évf. II. szám, 2011. szept.

NAGY László: *Anyagi felelősség a munkaviszony keretében okozott károkért*, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest 1964.

ÁDÁM Lóránt: *Kártérítési felelősség a munkajogban* HVG-ORAC 2000.

NAGY László: A baleset és a foglalkozási megbetegedés miatti munkáltatói felelősség néhány elméleti kérdése, In: Kemenes Béla Emlékkönyv, Szeged 1993.

DELI Petra – RÚZS MOLNÁR Krisztina: *Dilemmák a munkavállalói kártérítési felelősség szabályozása kapcsán*, Munkaügyi Szemle / 2009 / III. szám 46. o.

Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil. Kun Attila,

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil. Kun Attila,

tantárgy neve: Felelősség a Nemzetközi közjogban	kreditszáma: 6
tanóra típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: előadás, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4	
előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
A magyar jogrendszer, valamint a nemzetközi jog és az Európa-jog közötti korreláció miatt fontos követelmény a nemzetközi jogban az alapképzés befejezése utáni új fejlemények megismerése, továbbá egyes témák elmélyítése.	
a tantárgy tartalma:	
<p>A nemzeti felelősség szerepe a nemzetközi jogrendben, fejlődése és alakzatai.</p> <p>A nemzetközi felelősség sui generis természete.</p> <p>Az államközi felelősség forrásai és kodifikációja, a jogsértés megvalósításának feltételei (beszámítás, kötelezettségszegés), a jogellenességet kizáró körülmények, a felelős állam kötelezettségei, a sértett állam jogai, különösen az ellenintézkedés, a felelősségi viták rendezése, az ius cogens/erga omnes kötelezettségek megsértésével létrehozott, jogviszony természete és paraméterei.</p> <p>A sine delicto felelősség, a terület kodifikációjának eredményei.</p> <p>A nemzetközi szervezetek nemzetközi felelőssége.</p> <p>A lex specialis: úrkárfelőlősség, emberi jogsértések miatti felelősség, stb...</p> <p>A nemzetközi jog megsértése miatti nemzetközi büntetőjogi felelősség: a releváns törvényi tényállások, a terrorizmus problémája, a nemzetközi Büntetőbíróság és a BT által felállított büntető törvényszékek.</p> <p>A nemzetközi magánjogi felelősséget egyesítő nemzetközi szerződések, különösen a határon túli környezeti károk vonatkozásában.</p> <p>Az állam felelőssége külföldi magánszemélyek irányában, e felelősség természete és az irányadó jog. A viták rendezése a Beruházási Viták Rendelkezésének Nemzetközi Központja (ICSID) keretében, e választott bíróság gyakorlata.</p>	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
<p>Bruhács János: Nemzetközi jog (második átdolgozott kiadás) 2019</p> <p>Szerződésgyűjtemények, a Nemzetközi Bíróság és a Nemzetközi Jogi Bizottság anyagai a honlapokon</p> <p>J. Crawford: General Course of International Law. Recueil des cours de l'Académie de droit international. vol. 360 (2013)</p>	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Bruhács János	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Bruhács János	

tantárgy neve: Felelősség a Polgári eljárásjogban	kreditszáma: 3
tanóra típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: elmélet, nappali 10 óra/levelező 3 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): beszámoló	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3	
előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek a jogi felelősség egyes formáival, azon belül a polgári eljárásjogi felelősség kulcsfontosságú momentumaival, alapvető fogalmaival és elveivel (érvénytelenség, hatálytalanság, preklúzió).	
a tantárgy tartalma:	
A kurzus a jogi felelősség jogági sajátosságainak és sokrétűségének bemutatására törekszik. Ennek keretében a felelősségnek az egyes eljárási szakokban való megnyilvánulásai, illetve a polgári per alanyainak sajátos felelősségi alakzatai kerülnek bemutatásra. Kifejtésre kerülnek a sajátos polgári eljárásjogi felelősségi formák (az 'alaki felelősség') és azok sajátos jogkövetkezményei. Az eljárási cselekmények elvégzésének elmulasztásához kapcsolódó jogkövetkezmények, az eljárási cselekmények érvénytelenségének és hatálytalanságának problematikája. A polgári eljárás alanyainak több jogágot is érintő felelősségi formái közül bemutatásra kerülnek az 'anyagi felelősségi alakzatok' – a bíróság, a bíró, a felek és a per egyéb szereplőinek eljárási cselekményeihez kapcsolódó büntetőjogi, fegyelmi, kártérítési felelősségi jogkövetkezmények. Bemutatásra kerülnek a 'tisztességes eljáráshoz való jog' és az 'ésszerű idő' követelménye megsértésének Pp. 2. § (3) bekezdése szerinti kárfelelősségi szabályai és jogalkalmazási gyakorlata, a Ptk. 349. § (3) bekezdése szerinti bírósági jogkörben okozott károk megtérítése iránti felelősség kérdései.	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Magyary Géza (Nizsalovszky Endre): Magyar polgári perjog. Franklin Társulat Kiadása, Budapest 1939. 228-244., 291-300. old. 2. Szabó Imre: Perhatékonyság és a percselekmények időszerűségének elve. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest 2013. 365-376. old. 3. Szabó Imre: Szakértelem és felelősség. Jogtudományi Közlöny 2017/9. 373-385. p. 	
Tantárgyfelelős (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Prof. Dr. Szabó Imre	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) , ha vannak (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Prof. Dr. Szabó Imre	

tantárgy neve: Felelősség a szerződésen kívüli károkozásért	kreditszáma: 6
tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: előadás, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²): kollokvium	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2	
előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
<p>A tantárgy célja a hallgató alapképzésben megszerzett ismereteinek elmélyítése a szerződésen kívüli károkozásért való felelősség körében, különös tekintettel az 1959. évi IV. törvény és a ráépülő speciális szabályozások, valamint az új Polgári Törvénykönyv szabályozásának összehasonlító vizsgálatára.</p> <p>A hallgató képessé válik a határterületi tényállások aszerinti megkülönböztetésére, hogy a szerződéses vagy szerződésen kívüli károkozás szabályai alkalmazandók-e rájuk.</p> <p>A hallgató átfogó ismereteket szerez a vonatkozó magyar esetjogról, megismeri a releváns magyar elméleti irodalom legfontosabb írásait és betekintést nyer az új Ptk. előkészítése során lefolytatott szakmai vitákba.</p> <p>A hallgató a kurzus elvégzésének eredményeként képessé válik a különböző kártérítési tényállások közti tájékozódásra, ismertté válnak számára a releváns elméleti megközelítések és véleményt tud alkotni a legfontosabb elméleti kérdésekről zajló vitákban.</p>	
a tantárgy tartalma:	
<p>A modern magyar magánjognak régóta kedvelt kutatási témája volt a szerződésen kívüli károkozás felelősségi rendje, az ilyen károkozásért való felelősség határai, korlátai, továbbá a károkozás következményeinek aktuális rendszere.</p> <p>Az új Ptk. ezt a kérdéskört is újraszabályozza, méghozzá a szerződéses károkozásra vonatkozó szabályokra reflektálva, azokkal együtt nézve a korábbi rendszerhez képest lényegében megújítva. E területtel kapcsolatban alappal lehet azt állítani, hogy az egész kötelmi jogban talán ez a terület „szenvedte el” a legmélyrehatóbb változásokat, így abszolút alkalmas a tudományos igényű vizsgálatásra. Mindazonáltal ez a témakör aligha értelmezhető az 1959. évi IV. törvény rendszerének bemutatása, esetjogának feltárása nélkül, így e tárgynak is az egyik fontos eleme a régi és az új Ptk. összehasonlítása.</p> <p>A kurzus két fő vizsgálódási pontja az a két eleme a szabályozásnak, amely alapvetően tér el a kontraktuális és a deliktuális felelősség körében, amelyek vonatkozásában a különbségek okainak feltárására is sor kerül.</p> <p>Egyrészt a kurzus kimerítően vizsgálja a kimentés feltételeinek különbségeit (és változását a régi Ptk. rendszeréhez, illetve az azt megelőző magánjogi gyakorlathoz képest), a szűk körű kimentést engedő, objektív felelősség felé hajló szerződésszegési felelősség, illetve a továbbra is alapvetően felrúgóhatósági/vétkességi elven nyugvó szerződésen kívüli károkért való felelősség körében.</p> <p>Másrészt elemzi a megtérítendő kár feltételeinek/tartalmának alakulását (és ennek indokait), vizsgálva a szigorúbb kimentési feltételrendszer és a korlátozottabb kártérítési jogkövetkezmény, illetve a megengedőbb kimentési feltételrendszer és a kár tágabb körben igényelhető megtérítése vélt vagy valós egyensúlyát.</p> <p>A kurzus során sor kerül a szerződésen kívüli károkért való helytállás speciális alakzatainak részletes tárgyalására is.</p>	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
<p>Zsögöd Benő: Fejezetek kötelmi jogunk köréből, I. kötet, Második javított kiadás, Budapest, Wigand F.K. Könyvnyomdája Pozsonyban, 1901</p> <p>Marton Géza: A polgári jogi felelősség (A kéziratot kiadás alá rendezte: Dr. Zlinszky János) Triorg Kft (évszám)</p>	

1 **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc

2 pl. évközi beszámoló

nélkül)

Eörsi Gyula: A polgári jogi felelősség kézikönyve, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó Budapest, 1966

Sólyom László: A polgári jogi felelősség hanyatlása, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1977.

Fézer Tamás: A nem vagyoni (erkölcsi) sérelmek megítélése a a polgári jogban HVG-Orac, 2011

Tantárgyfelelős (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Boóc Ádám**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Boóc Ádám**

tantárgy neve: Felelősség az Alkotmányjogban	kreditszáma: 6
tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: gyakorlat, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²): gyakorlati jegy	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1	
előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
<p>A felelősség témája az alkotmányos hatalomgyakorlás és legitimáció egyik kulcskérdése. A népszuverenitás eszméje jegyében a választópolgárok saját képviselőikre felruhazzák a parlamentet, a népképviselői szerv éppen emiatt számoltathatja be a kormányzatot.</p> <p>A felelősség a kormány és parlament viszonyrendszerének alapkategóriája, mely kifejezi a parlament primátusát a hatalommegosztás gépezetében. A felelősség intézménye gyakorlatilag a kormány megválasztásában és leválthatóságában váltódik ki. A további elemek, mint az interpelláció és az arra adott válasz elfogadása, a miniszterek beszámolási kötelezettsége, a kormánytagok esküvétele stb. főképp szimbolikus, járulékos jelentőséggel bírnak.</p> <p>Hangsúlyozzuk, hogy a parlamenti felelősség kérdése csak parlamentáris (valamint részben a félprezidenciális) rendszerekben merül fel; a prezidenciális modell egyik lényege épp a parlament és a végrehajtó hatalom elválasztása.</p> <p>A kormányzati rendszerek besorolása is részben ennek mentén történik; a parlamentáris rendszer alapja a kormány parlament előtti felelőssége. Ennek ellenpontjaként mutatható be igazán a prezidenciális modell, valamint a kettő közötti sajátos átmenetet képező félelnöki rendszer. A parlamentáris államfő (így a hazai köztársasági elnök) mozgásterét is a felelősség jelöli ki, nevezetesen annak hiánya. A miniszteri ellenjegyzéssel a kormány hatáskörrel rendelkező tagja épp a politikai felelősséget vállalja át az államfőtől. Ez természetesen nem zárja ki a köztársasági elnök jogi felelősségét.</p> <p>Hazánk az elmúlt évszázadok során is élen járt a parlamentáris rendszer meghonosításában. Az 1848:III tc. a modern parlamentarizmus és polgári állam kialakulásának előhírnöke, létrehozta a független, a törvényhozásnak felelős „minisztériumot” (kormányt). A végrehajtó hatalmat a király távollétében a helytartó a minisztériumok útján gyakorolja, rendeletei csak a miniszterek egyikének ellenjegyzésével érvényesek.</p> <p>A témával kapcsolatos a konstruktív bizalmatlanság kérdése, melynek megteremtése a rendszerváltozás jogi elemzésének elmaradhatatlan része. Érdekes szakmai vitáknak adhat teret, hogy de lege ferenda az egyes miniszterekkel szemben is legyen lehetőség a bizalom megvonására, vagy a kormány testületi jellegét épp az erősíti, hogy csupán a miniszterelnökön keresztül váltható le a végrehajtó hatalom csúciszerve.</p> <p>Az alkotmányjog, illetőleg konkrétan az Alaptörvény meghatározza az egyes szakjogágak legfontosabb alapjait is. Így például a büntetőjogi felelősségre vonás kizárólag az alkotmányos alapjogok és alapelvek keretei között történhet. A polgári jogi felelősség pedig szoros összefüggést mutat az emberi méltósághoz fűződő joggal és a tulajdonhoz való joggal.</p>	
a tantárgy tartalma:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Népszuverenitás és demokratikus legitimáció 2. A felelősség alkotmányos intézményének fejlődése 3. A felelősség kérdése a különböző kormányformák esetében 4. A rendszerváltozás alkotmányozása és a politikai felelősség 5. A klasszikus parlamentarizmus felelősségi rendszere 6. A konstruktív bizalmatlanság intézménye 	

1 **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc

2 pl. évközi beszámoló

- 7. A kormány és a parlament viszonyrendszere
- 8. Felelősség a nép felé
- 9. A köztársasági elnök felelőssége
- 10. A büntetőjogi felelősség alkotmányos alapjai
- 11. A polgári jogi felelősség alkotmányos alapjai

a **3-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)

- SZENTE Zoltán: *Európai alkotmány- és parlamentarizmustörténet 1945-2005*, Osiris Kiadó, Budapest 2006.
- KILÉNYI Géza: *Összehasonlító alkotmányjog*, PPKE Kiadvány, Budapest legújabb kiadás.
- SARTORI, Giovanni: *Összehasonlító alkotmánymérnökség*, (fordította: Soltész Erzsébet), Akadémiai Kiadó, Budapest 2003.
- JAKAB András: *Az új Alaptörvény keletkezése és gyakorlati következményei*, HVG-ORAC, Budapest 2011.
- CSERVÁK Csaba: *Választási és kormányzati rendszer*, kézirat (megjelenés alatt)

Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. habil. Cservák Csaba**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. habil. Cservák Csaba**

tantárgy neve: Felelősségi normák az Európai Unió jogában	kreditszáma: 6
tanóra típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: előadás, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4	
előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
<p>Az Európai Unió jogrendszerének egyik alapvető kérdése, hogy milyen intézmények, milyen eljárásokban kényszeríthetik ki annak érvényesülését. Szükséges ezt vizsgálni egyrészt a tagállamok és az Unió viszonylatában, másrészt a jogalanyok és tagállamok/Unió viszonylatában is. Mivel az EU nem rendelkezik önálló, mindenre kiterjedő végrehajtói intézményrendszerrel, az unió jogi kötelezettségek és jogosultságok kikényszerítése a tagállamok intézményrendszerére marad. A tagállamok részéről ugyanakkor megfigyelhető egy óvatos elhatárolódás ettől a feladattól.</p> <p>Nem véletlen, hogy az Európai Unió Bíróságának több ítéletében kellett vizsgálnia a tagállamok feladatait és felelősségét az uniós jogból eredő kötelezettségek teljesítése körében, és jutott el annak az alapelvnek a kimondásáig: a tagállamok mindhárom hatalmi ágának a nem megfelelő, uniós jogba ütköző magatartása vagy mulasztása megalapozhatja az adott tagállam kártérítési felelősségét. Ettől, az alapvetően magánjogi jogérvényesítési lehetőségétől meg kell különböztetni az Európai Bizottság ellenőrzési jogkörét a tagállamok felett, melynek keretei között akár kötelezettségszegési eljárást is kezdeményezhet az adott tagállammal szemben az uniós jogból eredő kötelezettségei teljesítésének kikényszerítése érdekében.</p>	
a tantárgy tartalma:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. EU meghatározása: államok szövetsége vagy szövetségi állam EU-jog mint jogforrási szint 2. EU-jog hatályosulásának problémái EU-jogi terminológiai jellemzők 3. EU-jog dogmatikájának sajátosságai Lojalitás elve 4. Szubszidiaritás elve Intézményi egyenrangúság elve 5. EU-jog kikényszeríthetősége tagállamokkal szemben EU-jog kikényszeríthetősége magánjogi jogviszonyokban 	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
<p>Kecskés László: EU-jog és jogharmonizáció. Bővített, 5. kiadás. Hvgorac, 2016, Budapest Osztovits András (szerk.): Az Európai Unió alapító szerződéseinek magyarázata. Complex, 2011, Budapest</p>	
Tantárgyfelelős (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Dr. habil. Osztovits András	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) , ha vannak (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Dr. habil. Osztovits András	

tantárgy neve: Kutatásmódszertan	kreditszáma: 6
tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: gyakorlat, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²): gyakorlati jegy	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1	
előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
A DI hallgatóinak elméleti és gyakorlati felkészítése a jogtudományi kutatásokra. Az egyedi és általános jogi aktusok értelmezési és jogalkalmazási módszereinek elemzése. A jogtudományi alkotások nemeinek (rendszerző mű, tanulmány, tankönyv, törvénykommentár, praxiselemzés, monográfia, PHD disszertáció, stb.) szerkezete és jellemzőinek ismertetése és elemzése.	
a tantárgy tartalma:	
<p>I. <u>A JOGALKOTÁS (JOGALKOTÁSTAN) ÉS A JOGFORRÁSOK RENDSZERE</u></p> <p>A. A magyar jogforrási rendszer tendenciális fejlődésmenete (precedensjog és kódexjog)</p> <p>B. A jog tagozódása: 1.közjog és magánjog;2. anyagi és eljárási jog; 3. alanyi jog, tárgyi jog; 4. megengedő és kényszerítő jogszabályok; 5. történeti jog, tételes jog; 6. írott és íratlan jog</p> <p>C. A jog alanyai: természetes és jogi személyek;_ az abszolút és relatív szerkezetű jogviszony, mellé- és felérendelt jogi kapcsolatok</p> <p>D. A jogalkotási törvény és az előzetes és utólagos hatásvizsgálat</p> <p>E. A jog változásáról és állandóságáról (a jogbiztonság és a jogkövetés elve)</p> <p>F. A jogforrások rendszere; az állami és autonóm jogforrások; a jogalkotási tevékenység (a törvénytervezet, a törvényjavaslat)</p> <p>II. <u>A JOGÉRTELMEZÉS</u></p> <p>A. <u>Az általános jogi aktusok értelmezési módszerei (jogi jelentéstan)</u></p> <p>B. <u>Az egyedi jogi aktusok értelmezése</u></p> <p>III. <u>A JOGTUDOMÁNYI MŰVEK ÉS A KUTATÁSTECHNIKA</u></p> <p>A. <u>A jogtudományi alkotások nemei</u></p> <p>B. <u>A hazai és külföldi doktori iskolákról</u></p> <p>C. <u>A jogirodalom; tudományos és szakmai folyóiratok</u></p> <p>D. <u>Jogforrások kiadványai</u></p> <p>E. <u>Bírói gyakorlat gyűjteményes kiadványai, elektronikus jogtárak</u></p> <p>F. <u>A PHD disszertáció és a monográfia kidolgozásáról</u></p>	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
<p>1) Szalma József, A jogtudományok kutatási módszerei (Kutatásmódszertan), Patrocínium, Budapest, 2016.</p> <p>2) Jakab András, Gajduscheck György (szerk.), A magyar jogrendszer állapota, MTATKJTI, Budapest, 2016.</p> <p>3) Jakab András-Menyhárd Attila (szerk.), A jog tudománya, tudománytörténeti és tudományelméleti írások, gyakorlati tanácsokkal, HVG/ORAC, Budapest, 2015.</p>	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Szalma József	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) , ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Szalma József	

1 **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc

2 pl. évközi beszámoló

tantárgy neve: Szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség	kreditszáma: 6
tanóra típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: elmélet, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3	
előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): Felelősség a szerződésen kívülikárokozásért	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
<p>A modern magyar magánjognak is mindig érzékeny és sokat tárgyalt, tudományos irodalomban gyakran vizsgált területe volt a szerződéses károkozás tartalma, az ilyen károkozásért való felelősség határai, korlátai, továbbá a szerződésszegés következményeinek aktuális rendszere.</p> <p>Az új Ptk. ezt a kérdéskört a korábbi rendszerhez képest lényegében teljes mértékben újraszabályozza, nem túlzás azt állítani, hogy az egész kötelmi jogban talán ez a terület „szenvetde el” a legmélyrehatóbb változásokat, így abszolút alkalmas a tudományos igényű vizsgálódásra. Mindazonáltal ez a témakör aligha értelmezhető az 1959. évi IV. törvény rendszerének bemutatása, esetjogának feltárása nélkül, így a tárgy egyik fontos eleme a régi és az új Ptk. összehasonlítása.</p> <p>Kiemelt figyelmet érdemel a kurzus során a rendszer objektív felelősség és egyúttal sajátos kockázat-telepítési modell felé való elmozdulása, amely azonban továbbra is túri a kimentést szűk körben. Fontos vizsgálati szempont a kimentési lehetőséget kompenzáló, az előrelátható károkra való felelősségkorlátozás kérdésköre.</p> <p>Az új rendszerben explicit módon jelenik meg az a gondolat, hogy a szerződő fél viselje mindannak a kárnak a kockázatát, amely a szerződéskötéskor előre látható, kalkulálható volt, ez az üzleties megfontolás igazodik ahhoz a megközelítéshez is, hogy az új Ptk. sokkal kevésbé választja szét a magánfelek és az üzleti szereplők közötti viszonyokat. Ennek jogon kívüli kontextusban való elhelyezése is segíthet az új modell elméleti vizsgálatában.</p> <p>A kurzus során sor kerül a hibás teljesítés új rendelkezései, a termékszavatosság, és a jótállási igény érvényesítésének új szabályai vizsgálatára is.</p>	
a tantárgy tartalma:	
<ul style="list-style-type: none"> - A felelősség általában; erkölcsi felelősség polgári jogi felelősség - Felelősség a szerződésszegésért, kárfelelősség - Vétkesség, felróhatóság, objektív, szubjektív felelősség - Kártelepítés és a felelősség mérséklése - Előreláthatóság, a kár megtérítése 	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
<ul style="list-style-type: none"> - Szakértői javaslat az új polgári Törvénykönyv tervezetéhez, Complex, 2008. - A Polgári Törvénykönyv magyarázatokkal, Complex, 2012. - Az új Ptk. magyarázata, V/VI. HVG-ORAC 2013. - Fuglinszky Ádám: Kártérítési jog, HVG-ORAC 2015. 	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Fábíán Ferenc	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Fábíán Ferenc	

tantárgy neve: Társasági jogi felelősség	kreditszáma: 6
tanóra típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: előadás, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4	
előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): Szerződés-szegéssel okozott károkért való felelősség	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
<p>A tárgy a tág értelemben vett felelősség számos válfaját mutatja be. Elsődlegesen a társaság tagjainak a társaság olyan tartozásáért való helytállása kerül bemutatásra, amely társasági tartozásra a társaság vagyona nem nyújt fedezetet. A kurzus során áttekintésre kerül az egyes társasági típusokban egymástól eltérő helytállás a közkereseti társaság valamennyi tagját és a betéti társaság beltagjait terhelő korlátlan helytállástól a mögöttes helytállás hiányáig (kft., zrt. és nyrt.). Részletes elemzésre kerülnek a német mintájú „felelősségátvitel”-t, illetőleg az angol-amerikai terminológiával „a társasági lepel átszúrását” kiváltó magatartások és az okozati összefüggés és az előreláthatóság (hiányának) kérdései.</p> <p>A tananyag felöleli a társaság tagjait a társaság irányába terhelő vagyoni hozzájárulási kötelezettséget és e kötelezettség megszegésének sajátos következményeként a tagsági viszony megszűnését, továbbá a kártérítési felelősséget.</p> <p>A teljesség érdekében említésre kerül a társaság tisztségviselőinek felelőssége, a hitelezői érdekek szem előtt tartásának a kötelezettsége, a kisebbségnek a társaság érdekében és javára történő fellépési lehetőségei.</p> <p>A kurzus kitér a befolyással rendelkező felelősségére, az elismert és a tényleges vállalatcsoporton belüli jogviszonyokra.</p>	
a tantárgy tartalma:	
<p>A kár fogalma és a kimentési lehetőségek köre termékfelelősség esetén.</p> <p>A hibás teljesítésért való speciális felelősség vállalkozás és fogyasztó közötti szerződésekben.</p> <p>A szavatosság és a termék szavatosság.</p> <p>A kártérítési és a szavatossági, valamint jótállási határidők viszonya a régi és az új Ptk.-ban</p> <p>A szerződés érvénytelensége, a fogyasztót illető elállási jog hosszabb érvényesíthetősége, vagy későbbi kezdő időpontja, mint a vállalkozás mulasztásának szankciója.</p>	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
<ol style="list-style-type: none"> Miskolczi Bodnár Péter – Sándor István: Fogyasztóvédelmi jog I. (114 old.) Patrocinium Kiadó, Budapest, 2016. ISBN ISBN 2062-2546 Miskolczi Bodnár Péter: A fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok tilalma Patrocinium Kiadó, Budapest, 2011. (72 old.) ISBN 978-615-5107-37-5 	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter	

tantárgy neve: A hivatásrendek etikai szabályai	kreditszáma: 6
tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: előadás, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²): beszámoló	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3	
előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak)</i> : -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
Dennis F. Tompson definíciója szerint: "A közszolgálati etika azt jelenti, hogy a morális alapelveket a szervezetekben működő tisztviselők viselkedésére alkalmazzuk". A megállapítás nem csak a közszolgálatban, hanem a különböző hivatásrendekben dolgozóakra is érvényes úgy, mint a bíró, ügyvéd, ügyész, orvos, stb. Az említett alapelvek és ezzel kapcsolatos eljárások olykor külön etikai kódexekben, máskor pedig magukban a jogszabályokban lelhetők fel. Céljuk kettős: egyrészt a munkatársakra vonatkozó erkölcsi magatartási szabályokat állapítanak meg, másrészt ezáltal a nyilvánosság is tájékoztatás kap a elvárható magatartásról, egyben zsinórmértékül szolgáljon a kifogásolható, a hivatáshoz nem méltó magatartások felismeréséhez.	
a tantárgy tartalma:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Az etika fogalma, célja és funkciója 2. A szokás, erkölcs és etika elkülönítése 3. Hivatásetikai alapelvek rendszere 4. Hivatásetikai kódexek célja 5. A Magyar Kormánytisztviselői Kar Hivatásetikai Kódexe 6. A rendőri hivatás etikai kódexe 7. A rendvédelmi szervek etikai szabályai 8. A polgármesteri hivatal etikai kódexe 9. Az ügyvédi hivatás etikai szabályai 10. Az ügyészek etikai kódexe 11. Az orvosi hivatás etikai szabályai 12. Médiaetika-etikus média 13. Nemzetközi etikai kódexek 	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
Kötelező irodalom: Zlinszky János: Keresztény erkölcs és jogász etika, Budapest 2006. Andrássy György: Filozófia és jogász etika, Pécs 2008. Andrássy György: Jogi etika, Pécs 2006. Legény Krisztián (szerk.): A bírói etika és a tisztességes eljárás, Budapest 2007. Nyíri Tamás: Alapvető etika, Budapest 1988. Az egyes hivatásrendek etikai szabályzatai	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil. Birher Nándor	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil. Birher Nándor	

1 **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc

2 pl. évközi beszámoló

tantárgy neve: A jó kormányzás	kreditszáma: 3
tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: előadás, nappali 10 óra/levelező 3 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²) kollokvium	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2	
előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>) nincs	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
<p>A politikai intézmények tevékenysége a mérsékelt államban nem terjed ki az élet minden területére. Azaz, az állami élet csak az egyik – nem is mindig a legjelentőségtejjesebb – területe a társadalmi létnek. Az állam és a társadalom közötti viszony nem valamiféle ellentétet jelenít meg, hanem a rész és egész kapcsolatát. Ez nem egyszerűen olyan tény, amely segít megérteni a mérsékelt állam strukturális sajátosságait – sajátos normatív relevanciája is van, mivel a mérsékelt államot igazoló elvek egyik fontos következménye, hogy ez a fajta állam – saját hatásai fenntartása és fejlesztése mellett – helyet hagy bizonyos autonóm szféráknak, intézményeknek. A mérsékelt állam felépítése szempontjából megkerülhetetlen kérdés, hogy milyen (ható)körben fejtik ki a politikai intézmények tevékenységüket, hogy milyen helyet foglalnak el a társadalom életében. Az állam és társadalom közti viszonyt legkönnyebben a közszféra (nyilvános szféra) és a magánszféra közötti viszonyon keresztül lehetséges vizsgálni, abból kiindulva, hogy a politikai intézmények a nyilvános szférában tevékenykednek (bár nem foglalják el teljesen a nyilvános szférát sem), és a nyilvános szféra mellett rajzolódnak ki az emberi élet prepolitikai (politika előtti), vagy depolitizált (politika nélküli) – és általában a magánszférához sorolt területei.</p> <p>A nyolcvanas évek egyik új kérdése (s aktualitása azóta sem kopott meg), hogy a hierarchikus koordináció képes-e arra, hogy fejlett társadalmak integrációját tökéletesen végrehajtsa. Ekkor vetődik fel az állam relatív autonómiájának kérdése, s ezzel összefüggésben ekkor kerül be a köztudatba a neoweberiánus megközelítésű „aktív állam” fogalma. Ennek lényege az, hogy az állam nem csupán különböző társadalmi erők összecsapásainak színtere, s nem csupán a társadalom viszonyatainak valamifajta összegeződése (az egyéb szereplők játszmáinak színtere és kerete), hanem maga is aktív szereplője (lehet) a társadalmi, gazdasági történéseknek.</p> <p>A mély, társadalmi szintű, sőt globális válságok egyik biztos jele, ha a társadalomtudományok örök kérdéseket feszegetve kiáltanak biztos(abbnak)nak látszó fogódzók után. A tudomány egyik tartós, ám kevély állítások helyett alázatos kérdéseket csupán kataklizmák idején megfogalmazó felvetése a jó állam ismérveinek feszegetése.</p> <p>A jó állam jellegzetességeinek vizsgálata során e tantárgy keretében elsősorban a közigazgatás oldaláról, méghozzá az újabb hazai szakirodalom és mai tételes jogunk tükrében mutatjuk be azokat a szempontokat és irányokat, melyek e körben hangsúlyosnak tűnnek. Ily módon a képzés mintegy „körültpogatja” és óvatosan katalogizálja azokat a szempontokat, melyek az állam megújulásának és megújításának elvi és gyakorlati megközelítéseiben a leginkább figyelemreméltóak.</p> <p>E tantárgy másodlagos célja továbbá, hogy áttekintse napjaink közigazgatásának leglényegesebb kérdéseit; értékelve és egyúttal súlyozva azok valós társadalmi jelentőségét. Szükségesnek mutatkozik, hogy az egyes szakigazgatási területek aktuális problémáin túllépve, a közigazgatás létét és működését befolyásoló főbb (jog)intézmények is vizsgálat tárgyává váljanak. Különösen lényeges továbbá az egyes tevékenységek és az azokhoz kapcsolódó elvárások jogon túli összetevőinek alapos bemutatása egy olyan társadalmi közegben, ahol a jog már legkevésbé sem egy magától értetődő imperativus. A félév során hangsúlyos elemként jelenik meg a szervezett civil társadalom közfeladat-ellátásban játszott szerepének, lehetőségeinek elemzése.</p> <p>Nem lenne teljes az áttekintés a rendészeti igazgatás főbb elvi és intézményes kérdéseinek felvázolása nélkül, különösen, hogy a közigazgatás mindenkor diszfunkciói, manifesztálódott működési zavarai általában e területeken válnak a legnyilvánvalóbbá, s egyúttal a változtatásra irányuló kísérletek is itt méretődnek meg a leghamarabb.</p>	
a tantárgy tartalma:	
1. A jó kormányzás fogalma.	

1 **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc

2 pl. évközi beszámoló

2. Történeti modellek.
2. A mérsékelt állam hagyományos jellegzetességei.
3. A neoweberiánus aktív állam és kritikái.
4. A válságok hatása a jó állammal szembeni elvárások tartalmára.

a **3-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)

Frivaldszky János: A jó kormányzás és a helyes közpolitika formálásának aktuális összefüggéseiről. In: Szigeti Szabolcs - Frivaldszky János (szerk.): A jó kormányzásról. Elmélet és kihívások. Budapest, L'Harmattan, 2012. pp. 51-103.

Rixer Ádám: A mai közigazgatás a jó állammal szembeni elvárások tükrében. In: Frivaldszky János - Szigeti Szabolcs (szerk.) Jó kormányzás. Elmélet és kihívások. Budapest: L'Harmattan Kiadó, 2012. pp. 107-177.

Frivaldszky János: Jó kormányzás és helyes közpolitika-alkotás. Jogelméleti Szemle 2010/4.; <http://jesz.ajk.elte.hu/frivaldszky44.html>.

Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Rixer Ádám

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Csáki-Hatalovics Gyula, Dr. Móré Sándor**

tantárgy neve: A tisztességes eljáráshoz való jog	kreditszáma: 6
tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: előadás, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²): kollokvium	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4	
előtanulmányi feltételek (ha vannak): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
<p>A polgárnak ma már az alapvető jogai közé sorolják a jogállami berendezkedésű államok a tisztességes eljáráshoz való jogát. Ez a jog komplex követelményként jelenik meg az állam szerveivel szemben. Eljárási garanciák jogszabályi meglétét és azok tényleges érvényesülését jelenti. A kurzus lehetőséget nyújt azon eljárási alapelvek kifejtésére és a polgári perbeli tényleges érvényesülésük bemutatására, amelyek érvényre juttatják az eljárási igazságosság megvalósításának követelményét.</p>	
<p>A kurzuson pro és kontra bemutatásra kerülnek azok a nézetek, amelyek ütköznek a tekintetben, hogy a polgári perrendtartás rendszerváltozást követő módosításai és paradigma váltása következtében a bírói tényállás-kutatás lehetőségének szinte teljes kiiktatása a törvényből, helyes vagy helytelen volt-e. Anyagi igazság vagy eljárási igazságosság?</p>	
<p>A tisztességes eljárás szubjektív értékelésének problematikája – mikor tartja a fél a bírót tisztességesnek és mikor tisztességtelennek? A bírói tájékoztatási kötelezettség teljesítésének nehézségei, keretei, veszélyei. Hol vannak a hivatáserkölcsei követelmények határai? Az egyes előadások témái:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Az emberi jogok fogalma, rendszere, fejlődése. A jogállam eszméje (Rechtsstaat; rule of law). 2. A jogalkalmazás törvényessége, a jobbiztonság követelménye. A bírósághoz fordulás joga. 3. A bírói függetlenség és pártatlanság. Az eljárási igazságosság. 4. A gyengébb fél „támogatása” (költségkedvezmények, jogi képviselet). 5. A tisztességes eljárás és az egyéb alapelvek érintkezése (a közvetlenség, szóbeliség, az anyanyelv vagy regionális nyelv használatához való jog és a nyilvánosság elvi követelményei). 	
<p>a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)</p>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Szabó Imre: A polgári peres eljárás alapelvei. In: Osztovits András (szerk.): Polgári eljárásjog I. A polgári per általános szabályai. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. Budapest, 2013. 380 p. ISBN 978-963-258-209-2, 21 – 48. p. 2. Szabó Imre: A hatékonyság megvalósítható cél vagy eljárási elv? In: Harsági Viktória – Wopera Zsuzsa (szerk.): Az igazságszolgáltatás kihívásai a XXI. században. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2007. 453 p. ISBN 978-963-258-006-7, 363 – 378. p. 3. Szabó Imre: Szakértelem és felelősség. Jogtudományi Közlöny 2017/9. 373-385. p. 	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Szabó Imre	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Szabó Imre	

1 **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc
2 pl. évközi beszámoló

tantárgy neve: Alkotmányos alapjogok és azok érvényesítése	kreditszáma: 6
tanóra típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: gyakorlat, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1	
előtanulmányi feltételek (ha vannak): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
<p>Az alkotmányba foglalt és ténylegesen érvényesülő jogok eredetileg emberi jogokként fogalmazódtak meg a felvilágosodás menetében. Az emberi jogok azokat a jogokat jelentik, melyek az ember mivoltából fakadnak; melyek az embert születésénél fogva megilletik, mert annak filozófiai lényegéhez tartoznak. A legtöbbször a természetjog tárgyú normarendszerének természetes jogaiból eredeztetik az emberi jogokat, vagyis az emberi jogok a természetes jogok (ius naturalis) következményei. Más, vallási alapú felfogások az ember (minden ember egyenlően) halhatatlan lelkét alapul véve fogalmazták meg a természetjog szabályait, míg Immanuel Kant az észsel elvileg belátható valódi önérdeket mint az állami jogi szabályozás alapját és feltételét kifejezetten etikai kategóriaként fogalmazta meg. Ennek megfelelően az emberi jogok azon természetes vagy erkölcsi jogok, melyek az ember biológiai és morális státuszával állnak összefüggésben, és amelyek személyisége elismerésének, tiszteletének és védelmének, illetve a társadalomban elfoglalt, másokkal születésénél fogva egyenrangú és egyenjogú pozíciójának feltételeit és garanciáit jelentik. Az emberi jogok azáltal válnak alkotmányos joggá, hogy azokat az adott állam alkotmánya elismeri és védelemben részesíti. Éppen ezért az erkölcs legalapvetőbb szabályai az alkotmányos alapjogok szintjén jelennek meg a jogrendszerben, amelyet egy, az alkotmánybíráskodás, vagyis ezen, alkotmányba foglalt erkölcsi jogok tényleges érvényesítésének jogával felruházott szerv (Magyarországon az Alkotmánybíróság) biztosít a Magyarországon tartózkodó természetes személyek, illetve egyes esetekben a magyar állampolgárok számára (néha pedig a jogi személyek számára is). Emiatt a pozitívalódott erkölcs megismerésének legjelentősebb forrásai az alkotmányos alapjogok, valamint az azokat értelmező és alkalmazó alkotmánybíráskodás.</p>	
a tantárgy tartalma:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Alapjogok, emberi jogok, állampolgári jogok 2. Az emberi jogok fejlődéstörténete 3. Az emberi jogok védelmének nemzetközi rendszere 4. Alapjogok egyes államok alkotmányaiban 5. Az alapjogok fejlődése hazánkban a rendszerváltozást követően 6. Alapjogok az Alaptörvényben 7. Az Alkotmánybíróság alapjogvédelmi tevékenysége 8. Az Alkotmánybíróság hatásköreinek fejlődése 9. Alkotmánybíróságok a jogösszehasonlítás tükrében 10. Az ombudsman és egyéb alapjogvédő szervek 	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
<p>POKOL Béla: <i>Jogelmélet</i>, Századvég Kiadó, Budapest 2005. Az alkotmánybíráskodás (szerk.: KILÉNYI Géza), Unió Kiadó, Bp. 1993 ÁDÁM Antal: <i>Alkotmányi értékek és alkotmánybíráskodás</i>, Osiris Kiadó, Budapest 1998. CSERVÁK Csaba: <i>Az ombudsmantól az Alkotmánybíróságig - az alapvető jogok védelmének rendszere</i>, Lícium-Art, 2013. Debrecen POKOL Béla gondolatok az alkotmánybírási döntések elvi alapjaihoz, <i>Jogelméleti Szemle</i>, 2012/1. szám</p>	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil. Cservák Csaba	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil. Cservák Csaba	

tantárgy neve: Az érték és az ellenérték jogi meghatározottsága, felén túli sérelem, kamat. Tájékoztatás az ellenértékről	kreditszáma: 6
tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: gyakorlat, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²): gyakorlati jegy	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2	
előtanulmányi feltételek (ha vannak): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
A tantárgy célja, hogy a hallgató megismerje a felén túli sérelem római jogi eredetű klauzulájából származó feltűnő értékaránytalanság fogalmát, történetiségét és mai alkalmazhatóságát és szerepét, és ebben a vonatkozásban magánjogi dogmatikai – jogösszehasonlító készségei fejlődjenek.	
a tantárgy tartalma:	
<ul style="list-style-type: none"> — A <i>laesio enormis</i> római jogi fogalma és kialakulása; — A feltűnő értékaránytalanság jogösszehasonlító és történeti vizsgálata; — A feltűnő értékaránytalanság a régebbi és a mai magyar magánjogban, a jogintézmény jövőjének lehetséges kérdései 	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
Földi A. – Hamza G.: <i>A római jog története és intézményei</i> Budapest, 2013. ISBN: 9789631967999 Kiss G. – Sándor I.: <i>A szerződések érvénytelensége</i> . Budapest, 2009. ISBN 978 963 258 023 4 Török G. (szerk.): <i>A civilisztika dogmatikája</i> . Budapest, 2009. ISBN:978-963-258-048-7 R. Zimmermann: <i>Law of Obligations</i> . Oxford, 1996. ISBN 0702123471 (HB)	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Boóc Ádám	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Boóc Ádám	

1 **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc
2 pl. évközi beszámoló

tantárgy neve: Etikai normák és humanitás az egyének, illetve közösségek jogainak nemzetközi normáiban: humanitárius jog, emberi jogok, népcsoportok jogai	kreditszáma: 3
tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: előadás, nappali 10 óra/levelező 3 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²): kollokvium	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4	
előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak)</i> : -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
<p>A nemzetközi jog eszközeivel az egyének és különböző népcsoportok (öshonos népesség, nemzeti, etnikai vagy nyelvi kisebbségek) számára elismert jogosultságok, illetve az államok számára ebből következő kötelezettségek formailag jogi, tartalmilag azonban etikai alapú normának tekinthetők. Az egyén jogainak védelmére békeidőben (emberi jogok) vagy fegyveres összeütközések során (humanitárius jog) alkalmazható nemzetközi jogi megállapodások indítéka az államok cselekményeinek korlátozása egyetemesnek tekintett erkölcsi követelmények és emberiességi értékek védelme érdekében.</p> <p>A nemzetközi jogban elismerést nyert különböző emberi közösségeket, népcsoportokat megillető kollektív jogok elfogadása és tartalma egyaránt tükröz racionális és etikai természetű megfontolásokat. Az egyéni és kollektív jogokat kifejező normák védelmének regionálisan eltérő intézményi és eljárási keretei szemléltetik ezek ténylegesen jogként történő érvényesítésének korlátait.</p>	
a tantárgy tartalma:	
<ul style="list-style-type: none"> - Kortárs kihívások és gyakorlat az emberi jogok nemzetközi szabályozásának és érvényesítésének kérdéseiben - Kortárs kihívások és gyakorlat a humanitárius jog nemzetközi szabályozásának és érvényesítésében - Kortárs kihívások és gyakorlat a öshonos népesség, valamint kisebbségek jogainak nemzetközi szabályozásában és érvényesítésének terén. 	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
Az aktuális gyakorlatra és fejlődő szabályozásra vonatkozó, oktató által meghatározott és rendelkezésre bocsátott elsődleges (nemzetközi egyezmények) és másodlagos (releváns szakirodalmi) források. Lamm Vanda (szerk.): <i>Emberi jogi enciklopédia</i> , HVG-ORAC, 2018	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Törő Csaba	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) , ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Törő Csaba	

1 **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc

2 pl. évközi beszámoló

tantárgy neve: Jog és erkölcs	kreditszáma: 6
tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: előadás, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²): beszámoló	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1	
előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
<p>A jog és erkölcs kapcsolata a jogelméleti gondolkodás talán legrégebb témája. E kapcsolat legfontosabb kérdése, hogy hogyan jelenik meg az erkölcs a jogban, illetve meg kell-e egyáltalán jelennie ahhoz, hogy a pozitív normarendszer jognak nevezetethessék. Nemcsak a jogtudományi gondolkodásnak, hanem a gyakorlati jognak is az egyik legnagyobb dilemmája az, hogy mit lehet tenni olyankor (és lehet-e, szabad-e egyáltalán valamit tenni), ha a jog valamilyen szempontból erkölcstelen.</p> <p>A jog formalitását és a normák pusztán tételezettségtől függő jogi jellegét hirdető, valamint a jog immanens erkölcsi értéktartalmát valló nézetek az ókortól napjainkig folytatják harcukat, de az aligha tagadható, hogy az erkölcs ténylegesen mindig is megjelent a bírói ítélezésben; az írott jog esetében a jogalkalmazók – annak nyelvi jellegéből adódóan – jogszociológiailag is kimutathatóan mindig is figyelembe vették azt a szempontot, hogy azt lehetőség szerint úgy értelmezzék és alkalmazzák, hogy annak végeredménye „helyes” legyen.</p> <p>A tantárgy célja egyrészt az, hogy felvázolja azt az eszmetörténeti fejlődési vonalat, amelynek keretében a jog és az erkölcs kapcsolatáról kialakított nézetek megütköztek egymással; másrészt hogy bemutassa, lehet-e, és ha igen, mi módon, a jog betűje mellett vagy helyett az írott jogi normák alapjául szolgáló értéktartalmat a gyakorlati jogalkalmazás során érvényre juttatni.</p>	
a tantárgy tartalma:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Erkölcs és etika. Az erkölcsről való gondolkodás kezdetei. A jog kialakulása. 2. Az erkölcs és a jog kapcsolatáról kialakított ókori felfogások. A természetjog születése. 3. A méltányosság (epieikeia) és az igazságosság. Az aequitas, a ius aequum és a ius strictum kapcsolata. 4. A természetjog középkori és kora újkori elméletei. 5. Jog és erkölcs, pozitív jog és természetjog a kontraktualista gondolkodásban. 6. A természetjog hanyatlása a XIX. században. A helyes jog (jogi axiológia). A változó tartalmú természetjog. 7. A természetjog revidálása: a náci háborús bűnösök felelősségre vonása és a radbruchi formula. A modern morálfilozófiai jogelmélet. 8. Az emberi jogok kialakulása. Az emberi jogok mint alkotmányos jogok. 9. Az alkotmánybíráskodás kialakulása és elterjedése. 10. Az alkotmányok és az alkotmány alatti jogforrások viszonya. A ius cogens és hatása a belső tételes jogra. 11. A pozitív jog értelmezése: szövegekötött értelmezés vs. szubsztantív értelmezés. 12. Az erkölcstelen jog érvényességének kérdése (jogi ontológia). 	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
Kötelező irodalom:	

¹ **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc

² pl. évközi beszámoló

Frivaldszky János: Természetjog – Eszmetörténet. Szent István Társulat, Budapest, 2001
Coing, Helmut: A jogfilozófia alapjai. Osiris Kiadó, Budapest, 1996
Ajánlott irodalom:
Arisztotelész: Nikomakhoszi ethika. Magyar Helikon, Budapest, 1971
Posner, Richard A.: How Judges Think. Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts – London, England, 2008
Jakab András: Ki a jó jogász, avagy tényleg jó bíró volt-e Magnaud? Jogesetek Magyarázata, 2010/1. szám, 83-93. o.
Radbruch, Gustav: Törvényes jogtalanság és törvényfeletti jog, 191-192. o. In: Varga Csaba /szerk./: Jog és filozófia. Antológia a század első felének kontinentális jogi gondolkodása köréből. Osiris Kiadó, Budapest, 1998, 187-194. o.
Hart, Herbert Lionel Adolphus: A jog fogalma. Osiris Kiadó, Budapest, 1995
Pokol Béla: Moráleméleti vizsgálódások. Kairosz Kiadó, 2010
Frivaldszky János (szerk.): Természetjog – Szöveggyűjtemény. Szent István Társulat, Budapest, 2004
Frivaldszky János: Klasszikus természetjog és jogfilozófia. Szent István Társulat, Budapest, 2007
Leo Strauss: Természetjog és történelem. Pallas Stúdió, 1999
Fuller, Lon L.: The Morality of Law. Yale University Press, 1969
Rawls, John: Az igazságosság elmélete. Osiris Kiadó, Budapest, 1997
Dworkin, Ronald: A Matter of Principle. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1985

Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Tóth Zoltán**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Tóth Zoltán**

tantárgy neve: Jog és vallás	kreditszáma: 6
tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: előadás, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²): kollokvium	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2	
előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
<p>Az állam és az egyházak viszonya az alkotmányos jogállam berendezkedésének meghatározó kérdése. Az állami egyházjog az alapjogok közül a gondolat, a lelkiismeret és vallásszabadság alapjogával foglalkozik részletesen. Bemutatja az egyház és az állam közötti viszonyrendszer európai és amerikai mintáit, majd az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatát. A magyar jogrendszerben az Alkotmány, a lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházakról szóló törvény és az ezzel kapcsolatos törvények alkotmányossági kérdéseit az Alkotmánybíróság határozatai alapján tárgyalja az egyenlő méltóság elve és az általános egyenlőségi szabály alkotmányjogi értelmezési elvek segítségével. Ennek az alapjognak a részletes kifejtése egy egyházi felsőoktatási intézményben kiemelkedő fontosságú, hiszen az egyháznak alapvető érdeke olyan jogász szakemberek képzése, akik értik és ismerik a két nagy intézmény kapcsolatát, akik a viszonyrendszer jogi szabályozásában kellő elméleti ismeretekkel rendelkezve hatékonyan vehetnek részt.</p>	
a tantárgy tartalma:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Az állami egyházjog alapfogalmai 2. Az állam és az egyház közötti viszony történeti áttekintése 3. Az állam egyházpolitikai jogai Magyarországon – történeti fejlődés 4. Az állam és egyház viszonyának lehetséges modelljei 5. Az állam és az egyházak viszonyának alapkérdései – a semleges állam 6. A semlegesség elve az alkotmányjogban 7. A gondolat, a lelkiismeret és a vallás fogalma 8. A vallásszabadság fogalma és tartalma 9. A vallásszabadság joga az alapjogok rendszerében 10. A vallásszabadság az Emberi Jogok Európai Bírósága gyakorlatában 11. Az egyházak és vallási közösségek alapítása 12. Az egyházakat megillető jogosultságok és mentességek 13. Az egyházfinanszírozás Magyarországon 14. Az egyházak oktatási és szociális és kulturális tevékenysége 15. Az egyházak szerepe az európai integrációban 	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
<p>Antalóczy Péter: Az állami egyházjog alapjai, Patrocinium, Budapest 2013. Ádám Antal: Az alapjogok, különösen a szabadságjogok alkotmányi szabályozásának fejlődési irányairól In.: Dolgozatok az állam- és jogtudomány köréből XVIII. kötet (Szerkesztő: Ádám Antal) Janus Pannonius Tudományegyetem, Pécs, 1987. 32. 2. Ádám Antal: Az Alkotmánybíróság egyházakkal kapcsolatos határozatai In.: Tízéves az Alkotmánybíróság (Szerkesztő: Bitskey B.) Alkotmánybíróság Budapest, 2000. 121-135. 3. Ádám Antal: Az állami egyházjog fogalma, jellemzői és problémái Magyarországon. Magyar Közigazgatás, 2000. évi 9. szám 539-551. oldal</p>	

1 **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc
2 pl. évközi beszámoló

4. Ádám Antal: Az egyházak alkotmányjogi helyzetéről In.: Dolgozatok az állam- és jogtudomány köréből XVIII. kötet (Szerkesztő: Ádám Antal) Janus Pannonius Tudományegyetem, Pécs, 1989. 22-28. oldal.

Tantárgyfelelős (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. habil. Birher Nándor**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. habil. Birher Nándor**

tantárgy neve: Jog, vallás és erkölcs az ókori Rómában - a társadalmi normák differenciálódási folyamata	kreditszáma: 3
tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: előadás, nappali 10 óra/levelező 3 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²): beszámoló	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1	
előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
A tantárgy célja a jog mint önálló normarendszer kialakulási folyamatának vizsgálata, annak elkülönülése a vallási és az erkölcsi normarendszertől az ókori Rómában, s egyúttal annak vallási és erkölcsi beágyazódottságának kérdése. A tantárgy részletesebben foglalkozik a jogászti etikának a római jogban kialakult alapjaival, valamint a jog és az erkölcsi és vallási normarendszer egymásra hatásának kérdéskörével a klasszikus római jogban és a római jog továbbélésében.	
a tantárgy tartalma:	
A jog, a ius normarendszerré válása akkor kezdődött meg Rómában, amikor meghatározták helyét a fashoz, azon magatartásmódoz képest, amelyet egyszerűsítve vallási normarendszerként határozhatunk meg. A rómaiak számára kezdetben a ius csak a vallási normarendszer körén belül érvényesülő fogalom lehetett, jognak, jogosnak tehát csak az minősülhetett, ami nem sértette a vallás szabályait – ugyanakkor nem minden, ami a fas szabályainak megfelelt, minősült automatikusan iusnak is. A ius mint önálló normarendszer az állami kényszer eszközeivel garantálta a vallás bizonyos normáinak érvényesülését, nem véletlenül integráns része a római közjognak a ius sacrum, a szakrális jog. A mos normahalmaza szintén jelentős a ius helyének meghatározásában. A mores kategóriájába a szokásnak megfelelő, ám sem vallási, sem jogi kikényszeríthetőséggel nem bíró, erkölcsi szabályok tartoztak. A mos tehát a iustól és a fastól egyaránt elkülöníthető erkölcsi normarendszer – fenntartva természetesen azon megkülönböztetést, hogy amikor az antikvitásban erkölcsről beszélünk, az alatt más fogalmi kategória értendő, mint a ma bevett erkölcsfogalom. A jog erkölcsi megalapozottságának alapvető kritériumát – vagyis hogy ius csak az lehet, ami a szűken vett mosnak megfelel, tehát a jog egyfajta erkölcsi minimumnak minősült.	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
<ul style="list-style-type: none"> - Pólay, Elemér: Differenzierung der Gesellschaftsnormen im Antiken Rom, Bp., Akadémiai, 1964. - Molnár Imre: Ius criminale Romanum, Szeged, Pólay Alapítvány, 2013. - Zlinszky János: Állam és jog az ősi Rómában, Bp., Akadémiai, 1997. - Zlinszky János: Keresztény erkölcs és jogászti etika, Bp., Szt. István, 2002. 	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Boóc Ádám	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -	

1 **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc

2 pl. évközi beszámoló

tantárgy neve: Jogi etika	kreditszáma: 6
tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: előadás	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²): kollokvium	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3	
előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
A tantárgy alapvető célkitűzése, hogy a hallgatókkal egyrészt megismertesse a keresztény erkölcsiség értékrendjét, másrészt segítséget nyújtson a jogászai hivatás által megkívánt etikai értékek elsajátításához. Az érdekek, ideológiák, értékek és nézetek sokféleségét valló mai pluralista társadalomban a joghallgatók PhD képzésében ismertetni kell a keresztény értékrendet, összevetve a jog által támogatott és képviselt értékrendi minimummal és elvárásokkal.	
a tantárgy tartalma:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Az „etika” szó jelentése, eredete és használata 2. A szokás, erkölcs és etika 3. Az etika és a jog 4. A jog és az igazságosság 5. Az etika és a szaktudományok 6. A szakmai etika és annak követelményei 7. A jogászai hivatás, mint a társadalom szolgálata 8. A jogalkotó és jogalkalmazás etikája 9. A jogi kultúra és a tisztességes eljárás 10. A hivatali élet etikai konfliktusai: vesztegetés, törvénytelen lobbizás 11. A keresztény erkölcs és a jogrend kapcsolata 12. Médiaetika – etikus média 13. A közéleti szereplés etikája 	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
Szakirodalom: Zlinszky János: Keresztény erkölcs és jogászai etika, Budapest 2006. Ajánlott irodalom: Andrásy György: Filozófia és jogászai etika, Pécs 2008. Andrásy György: Jogi etika, Pécs 2006. Legény Krisztián (szerk.): A bírói etika és a tisztességes eljárás, Budapest 2007. Nyíri Tamás: Alapvető etika, Budapest 1988. Max Weber: A protestáns etika és a kapitalizmus szelleme, Budapest 1995.	
Tantárgyfelelős (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Dr. habil. Birher Nándor	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) , ha vannak (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Dr. habil. Birher Nándor	

1 **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc

2 pl. évközi beszámoló

tantárgy neve: Jogszabályok és etikai kódexek	kreditszáma: 3
tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: gyakorlat, nappali 10 óra/levelező 3 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²): gyakorlati jegy	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3	
előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak)</i> : -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
A tantárgy az üzleti és a magánélet két fontos szabályozórendszerét mutatja be, feltárva a jog és etika hasonlóságait, különbségeit, kapcsolatukat. Rávilágít az etikai kódexek írásban rögzített normáinak arra a szerepére, amit a jog és az etika közelítésében játszanak. A tantárgy felhívja a figyelmet arra, hogy az etikai kódexeket nem csupán eredeti funkciójukban „közvetlenül” alkalmazzák, hanem – kvázi „mögöttes szabályként” – egyes jogági alapelvek és generálklauzulák alkalmazása során is értelmezési segítséget nyújtanak.	
a tantárgy tartalma:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Jog és etika kapcsolata 2. Az etikai kódexek funkciója, keletkezése, fajtái 3. Az etikai kódexek közvetlen alkalmazása (önkéntes követés, fegyelmi eljárás) Az etikai kódexek közvetett alkalmazása (tisztességtelen verseny, fogyasztóvédelem) 4. Jogszabályok ismétlése és többletkövetelmények az etikai kódexekben 5. Gyakorlati példák a jogi szakmára vonatkozó etikai kódexekből 	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
<ul style="list-style-type: none"> - Miskolczi Bodnár Péter: Szakmák reklámkorlátozásai (IV. rész 13. cím) 861-885. old. In. A reklámjog nagy kézikönyve Lektor dr. Tóth Tihamér CompLex Kiadó Jogi és Üzleti Tartalomsgazdálkodó Kft. Budapest 2008. - Miskolczi Bodnár Péter: Az ügyvédi összeférhetetlenségre vonatkozó jogi és etikai normák kapcsolata 300-329 old. in Sepsi Enikő – Deres Kornélia – Homicskó Árpád Olivér (szerk.) Studia Caroliensia A Károli Gáspár Református Egyetem 2016-os évkönyve - Miskolczi Bodnár Péter: Az erkölcs és a jog szoros kapcsolata Polgári Szemle 2015. 4-6. szám 27-33. old. - Miskolczi Bodnár Péter: A kamarai érdekvéonyesítő tevékenység versenyjogi határai 83-89. old. in Az érdekvéonyesítés legális és illegális eszközei Miskolci Jogtudományi Műhely 5. szerk. Csemáné dr. Várad Erika Bíbor Kiadó, Miskolc, 2009. ISBN 978-963-9988-02-6, ISSN 1589-1518 - Miskolczi Bodnár Péter: A jog és erkölcs változó kapcsolata in Tanulmánykötet „Jog, erkölcs, etika” Konferencia 2017. június 22. Szakály Zsuzsa (szerk.) Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft. Budapest 2017., 37-58. ISBN 978-615-5710-31-5 	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Miskolczi-Bodnár Péter	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Miskolczi-Bodnár Péter	

1 **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc

2 pl. évközi beszámoló

tantárgy neve: Szociális gondoskodás elméleti alapjai és fejlődése	kreditszáma: 6
tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: előadás, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²): kollokvium	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3	
előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
<p>A szociális gondoskodás egyidős az emberiség történetével. A kezdeti időszakokban a legkisebb és legalapvetőbb színtere a család volt, majd a lélekszám emelkedésével és a társadalmi fejlődéssel egyre bonyolultabb módon került megszervezésre. A legnagyobb változást a szociális gondoskodás területén a nemzetállamok kialakulása, majd az ipari forradalmak jelentették, amelynek köszönhetően elkezdődött a kialakulása a szociális ellátások központi, állami megszervezésének. A kurzus célja ennek a folyamatnak a feltárása, figyelembe véve azokat az alapvető szempontokat, amelyek a szociális gondoskodás szempontjából relevánsnak tekinthetők. A kurzus keretében a hallgatók megismerik azokat az intézményeket, amelyek befolyással vannak a szociális ellátórendszerek működésére. Szintén a kurzus célja feltárni azokat a problémákat, amelyek tekintetében hosszútávú gondolkodás szükséges, és amelyek koncepcionális kérdések és válaszok felvázolását teszik szükségessé.</p>	
a tantárgy tartalma:	
<p>A szociális gondoskodás kezdetének története A szociális ellátórendszer elméleti modelljeinek bemutatása (biztosítási, segélyezési, normatív rendszerek) A Bismarcki társadalombiztosítás történeti fejlődése Az angol szegényjog fejlődése Az Új-Zélandi szociális rendszer fejlődése A Beveridge-terv bemutatása és elemző vizsgálata A skandináv jóléti államok szociális gondoskodásának kialakulása és fejlődése A magyar szociális rendszer fejlődése a kezdetektől 1950-ig. A magyar szociális rendszer fejlődése 1950-től a rendszerváltásig Az 1990 utáni szociális ellátórendszer fejlődése Az Európai Unió szociális biztonsági rendszereinek koordinációja és ennek hatása a magyar fejlődésre.</p>	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
<p>1) Hajdú József – Homicskó Árpád Olivér: bevezetés a társadalombiztosítási jogba. Patrocinium Kiadó, Budapest, 2013. 9 – 38; 2) A társadalombiztosítás szabályozásának alakulása a kezdetektől 1950-ig. 2004. Acta Jur. et Pol. Szeged Publicationes Doctorandorum Juridicorum Tomus IV. Fasc. 9.; 283-320. p. 3) A szociális biztonság garantálása az Európai Unióban. Jog és Állam 8. Nyári egyetem – 2006. Szerk: Dr. Kapa Mátyás. Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Budapest, 2006. 49-55. p 4) Czucz Ottó: Szociális jog I. Unió Kiadó, Budapest, 2003. 462. p. ISBN: 963388344X</p>	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil. Homicskó Árpád Olivér	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil. Homicskó Árpád Olivér	

1 **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc
2 pl. évközi beszámoló

tantárgy neve: Vezetői etika	kreditszáma: 6
tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: előadás, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²): kollokvium	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4	
előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
<p>A vezetők teljesítményét egyre inkább azon fogják mérni, hogy képesek-e olyan szervezetek létrehozására, amelyek mind gazdaságilag, mind etikai szempontból fenntarthatók. Ugyanakkor korunk vezetőinek számos kihívással megküzdeniük, mint például: óriási nyomás nehezedik rájuk a tulajdonosok, a munkatársak, az ügyfelek és a társadalom részéről; a korszerű vezetési modellek megalkotói elhanyagolták az etikai aspektusok tárgyalását, így nem adnak igazán hatékony és eredményes eszközöket a kezükbe; valamint az elmúlt évtizedekben a vezetők fejlesztését támogató kurzusok nem készítették fel őket az etikai dilemmák megoldására. A tantárgy célja a legfontosabb vezetői etikai ismeretek átadásán túl az erkölcsi ítéletalkotási képesség és a szervezeti etika gyakorlatba való átültetési készségek fejlesztése.</p>	
a tantárgy tartalma:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Etikai üzemzavar a vezetésben 2. Erkölcsös egyének – etikátlan szervezetek? 3. Etikai rendszerek és az erkölcsi érvelés módjai 4. Az erkölcsi döntéshozatal lépései 5. Az AranySzabály relevanciája 	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
<ul style="list-style-type: none"> - Alford, H. J.; Naughton, M.J.: Menedzsment, ha számít a hit; Kairosz Kiadó, 2004 - Fazakas S. (szerk.): A protestáns etika kézikönyve; Kálvin Kiadó Luther Kiadó, 2017 - Fekete L. (szerk.): Kortárs etika; Nemzeti Tankönyvkiadó, 2004 - Rea, S. B.: Erkölcsi döntések – Bevezetés az etikába, Harmat kiadó, 2015 - Sedlacek, T.: A jó és a rossz közgazdaságtana – A Gilgames-eposztól a Wall streetig; HVG könyvek, 2012 - Tomka J. –Bögel Gy.: Megéri jónak lenni? – A Biblia és a menedzsment II.; Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó, 2014 - Tomka J. –Bögel Gy.: Mit hagyunk magunk után? – A Biblia és a menedzsment III.; Harmat Kiadó, 2018 	
Tantárgyfelelős (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Dr. Tomka János	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) , ha vannak (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Dr. Tomka János	

1 **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc

2 pl. évközi beszámoló

tantárgy neve: Peccatum, delictum	kreditszáma: 6
tanóra típusa ^[1] : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: előadás, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ^[2]): kollokvium	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2	
előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak)</i> : -	
<p>tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:</p> <p>A jogi és erkölcsi normák közös gyökerűségét a legszemléletesebben a büntetőjog mutatja. A vallási értelemben vett bűn, az erkölcsellenes cselekedet és a büntetőjog által is szankcionált bűn közös eredetűek ugyan, azonban szociáletikai és jogi megítélésük más és más. Szemere Bertalan megfogalmazásában minden erkölestelen büntetendő, a büntetés akkor jogszerű, ha megegyezik az erkölcsi igazság elveivel.</p> <p>A metajurisztikus szabályok és a jogi normák átjárhatóságáról, azok változásairól ad áttekintést a kurzus. Jogfilozófiai alapokról kiindulva jut el az olyan gyakorlati kérdésekig, mint az eutanázia, az abortusz és a bioetika, orvosetika legújabb problémái.</p>	
a tantárgy tartalma:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Az erkölcsi és büntetőjogi normák 2. A morál és a jog szétválasztása 3. A jog, mint erkölcsi minimum 4. Az erkölcsi normák változása, a büntetőjog átalakulása 5. Erkölcsi felelősség, büntetőjogi felelősség 6. Az etika, mint a büntetőpolitika alapja 7. Szakmai etikák 8. A jogászai etika 9. Az abortusz büntetőjogi megítélése 10. Az eutanázia büntetőjogi megítélése 11. A halálbüntetés erkölcsi, büntetőjogi megítélése 12. Az életfogytig tartó szabadságvesztés erkölcsi, büntetőjogi megítélése 13. A jogos védelem erkölcsi, büntetőjogi megítélése 14. A bűnmegelőzés társadalmi kontrollja 15. A rehabilitáció társadalmi feladatai 	
<p>a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)</p>	
<p>Bibó István: Válogatott tanulmányok I-IV. / ETIKA ÉS <u>BÜNTETŐJOG</u></p> <p>Vámbéry Rusztem: Büntetőjog és etika, Budapest, 1907. Szabó András: Recepció és kreativitás a büntetőjogban. In Sajó András (szerk.): Befogadás és eredetiség a jogtudományban. Adalékok a magyarországi jog természetrajzához. Áron Kiadó, 72–136. Budapest, 2004</p>	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil. Domokos Andrea	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Domokos Andrea, Dr. Deres Petronella	

A technológia-szabályozás adatvédelmi kérdései

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: 20/7

Ajánlott félév: őszi

Meghirdetés féléve: 3.

Kreditérték: 6

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. Pákozdi Csaba

Oktató(k): Szabó Endre Győző

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A személyes adatok védelmére vonatkozó szabályozás olyan horizontális elvárás-rendszerként jelenik meg, amely minden piaci és közigazgatási szereplőre nézve kötelező. Az európai uniós szabályozás további harmonizációja küszöbön áll, amelynek alapvető hatásai lesznek az egységes európai piacon. A technológiai lehetőségek bővülésével, egyre komplexebb szolgáltatások nyújtásával szükségszerűen jár együtt személyes adatok gyűjtése és felhasználása. A tárgy keretében azoknak az ismereteknek az elsajátítása várható el, amelynek alapján a hallgató képes az alkalmazott technológia fényében az adatvédelmi kérdések azonosítására. A helymeghatározás, biometrikus adatok tárolása, internetes keresők és közösségi hálók gyakorlati elemzése révén cél az elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazására való felkészítés.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. A magyar és az Európai Unió adatvédelmi szabályozása – I.
2. A magyar és az Európai Unió adatvédelmi szabályozása – II
3. Hazai és uniós adatvédelmi gyakorlat az új technológiák fényében
4. A geolokációs adatok felhasználása
5. Biometrikus adatok kezelése
6. A személyes adatok védelme az internetes keresőmotorok működése során
7. Közösségi hálók magánszféra-védelmi problémái

Évközi tanulmányi követelmények:

jogeset-feldolgozások

Értékelés módja: beszámoló

Az értékelés módszere: előadás

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Órai anyag

Jegyzet az Adatvédelem c. tárgyhoz, Szabó Endre Győző

Ajánlott irodalom:

Adatvédelem és információszabadság a mindennapokban, (szerk.: Péterfalvi Attila), HVG-ORAC, 2012

A technológia-szabályozás orvosi jogi vonatkozásai

A tantárgy megnevezése - (angolul): Medical Law Aspects of the New Technologies Regulation

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: 20/7

Ajánlott félév: őszi

Meghirdetés féléve: 3

Kreditérték: 6

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: –

Tantárgyfelelős: Dr. habil. Homicskó Árpád Olivér

Oktató(k): Dr. habil. Homicskó Árpád Olivér

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

Az új technológiák joga szabályozásának kérdései az orvosi jog területén is komoly kihívások elé állítja a jogalkotót. A tantárgy célja, hogy bemutassa azokat a területeket, amelyek jövőbeli szabályozása feladata lesz a jogalkotónak. Az orvosi beavatkozások révén elérhető válnak olyan következmények, amelyekre ma még nincs felkészülve az emberiség, illetve komoly etikai és jogi elvek átgondolását teszi szükségessé.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

- 1) A genomika tudományának bemutatása. A genetika alapjai, a gén vizsgálata, a genom, illetve ezek jogi szabályozásának vizsgálata
- 2) A genetikai adatbankok jelentősége és szerepe az orvostudományban, immunogenomika és farmakogenomika, A DNS klónozása (molekuláris klónozás), az emberrel összefüggő klónozás etikai és jogi kérdései (a „szuperember” dilemmái)
- 3) DNS-chiptechnológia elemzése az orvostudományban és annak jogi konzekvenciái. A bioinformatika jelentősége az orvoslásban és a jogi szabályozás kihívásai
- 4) Az Európai Unió 6. fejlesztési keretprogramjának vizsgálata az emberi egészséggel kapcsolatos genetikai, genomikai kutatás és fejlesztés, illetve a populációk összehasonlítás tekintetében létrejött biobankok tükrében
- 5) Sportgenomika jelentősége, lehetséges jogi szabályozásának kérdései. Az őssejtek használata a egészségügyben és ennek jogi szabályozása
- 6) A DNS adatbázisok használhatósága az egészségbiztosításban, jogi és etikai kérdések
- 7) A telemedicina fogalma, jelentősége, jogi szabályozási kérdései. Táv-konzílium, táv-manipuláció, táv-diagnosztika, táv-felügyelet/tele-monitoring

Évközi tanulmányi követelmények:

Nincs

Értékelés módja: beszámoló

Az értékelés módszere: előadás

Egy írásbeli dolgozat elkészítése a fenti témák valamelyikében.

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Homicskó Árpád Olivér: Az új technológiák megjelenése az egészségügyben, különösen a géntechnológia és az elektronikus egészségügy. in: Egyes modern technológiák etikai, jogi és szabályozási kihívásai. Szerkesztette: Homicskó Árpád Olivér. 75. – 92.

Ajánlott irodalom:

A technológia-szabályozás szerzői jogi, iparjogvédelmi kihívásai

A tantárgy megnevezése - (angolul): IP challenges of technology regulation

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező/

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: 20/7

Ajánlott félév: őszi

Meghirdetés féléve: 3.

Kreditérték: 6

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. Boóc Ádám

Oktató(k): Dr. Boóc Ádám

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A technológia, mint piaci értékkel bíró jelenség erős monopolisztikus védelmet élvez az iparjogvédelem eszköztárának köszönhetően. A modern technológiai innováció legújabb lépései számos kihívás elé állítják az elméletet, a gyakorlatot és a szabályozót egyaránt. A tárgy elsajátításának célja bevezetés az iparjogvédelem eszköztárába és annak bemutatása, hogy a modern technológiák milyen nehézségeket támasztanak.

A szellemi tulajdonjogok másik nagy területe, a szerzői jog fejlődése szintén szoros kapcsolatban áll a technológiai fejlődéssel, különös tekintettel a művek közönséghez való eljuttatását lehetővé tevő technológiák fejlődése jelent újra és újra kihívást a szabályozásnak.

A tárgy célja a két nagy szellemi tulajdonvédelmi terület eszköztárának vizsgálata a technológiai fejlődéssel összefüggésben, annak bemutatása, hogy milyen módokon adaptálhatók ezek a szabályozási eszközök az újabb technológiai kihívásokhoz.

Rövid tantárgyprogram, a megszerzhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. szabadalmi és használati mintaoltalom, mint a technológiai innováció növelésének eszköze
2. know-how, üzleti titok és a technológiai fejlődés
3. védjegy és formatervezési mintaoltalom
4. az iparjogvédelmi oltalmak uniós és nemzetközi szintje, különös tekintettel a globális technológiákra
5. a szerzői jog története különös tekintettel a technológiai fejlődésre
6. a szerzői jog technológiasegleges eszköztára és ennek alkalmassága az új technológiákhoz való adaptálódásra
7. újabb kihívások a szerzői jogban

Évközi tanulmányi követelmények:

Részvétel a TVSZ szerint, kiadott források megismerése.

Értékelés módja: kollokvium/ gyakorlati jegy/ szigorlat/ beszámoló

Az értékelés módszere: írásbeli/szóbeli

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Grad-Gyenge Anikó (szerk.): Kézikönyv a szerzői jog érvényesítéséhez. ProArt, 2014.
Gyertyánfy Péter (szerk.): Nagykommentár a szerzői jogi törvényhez Complex 2014.
Faludi Gábor – Lukácsi Péter (szerk.): A védjegy törvény magyarázata HVG-Orac, 2014.
Posteinerné Toldi Márta: Iparjogvédelem, SZTNH 2012

Ajánlott irodalom:

Az elektronikus közigazgatás elméleti kérdései

A tantárgy megnevezése - (angolul): The theoretical aspects of e-Government

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: 20/7

Ajánlott félév: tavaszi

Meghirdetés féléve: 2

Kreditérték: 6

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. Csáki-Hatalovics Gyula Balázs

Oktató(k): Dr. Csáki-Hatalovics Gyula Balázs

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tárgy szakmai elsajátításának célja, hogy a doktori képzésben részt vevő hallgatók a piac- és technológia szabályozás keretei között minél szélesebb ismereteket szerezzenek az infokommunikációs jog kapcsolódó tématerületeiről, így a közigazgatás és az infokommunikáció szinergiáival kapcsolatos elméleti kérdésekről.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Az elektronikus közigazgatás megjelenése az európai szabályozásban
2. A elektronikus közigazgatás egyes tagállami modelljei
3. A közigazgatás funkcióinak és feladatainak változása a technológiai fejlődés tükrében
4. Az elektronikus aláírás közigazgatási alkalmazásának lehetőségei
5. A közigazgatási eljárás szabályozásának fejlődése, figyelemmel a technológia-szabályozásra
6. Magyar e-kormányzati stratégiák
7. Az elektronikus közigazgatás fogalmi és tartalmi meghatározása

Évközi tanulmányi követelmények:

Az előadások látogatása kötelező. A témában egy évközi „házi” dolgozat készítése kötelező.

Értékelés módja: kollokvium

Az értékelés módszere: előadás

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Az előadáson elhangzottak

Csáki Gyula Balázs: Az elektronikus közigazgatás tartalma és egyes gyakorlati kérdései, HVG-ORAC, Budapest, 2010.

Ajánlott irodalom:

Infokommunikáció és Jog c. folyóirat kapcsolódó számai

Cyber-bűnözés

A tantárgy megnevezése - (angolul): Cyber Crime

A tantárgy megnevezése - (németül): Cyber Kriminalität

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: 20/7

Ajánlott félév: tavaszi

Meghirdetés féléve: 4.

Kreditérték: 6

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Domonkos Andrea

Oktató(k): Dr. Deres Petronella, Prof. Dr. Domonkos Andrea

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

Az internet és más információs rendszerek erőteljes fejlődése világszerte lehetővé tette az információk, a termékek és a szolgáltatások gyors áramlását az országok határain átívelően. E jelenség pozitív hatásai mellett új lehetőségeket teremt a bűnözés számára is. Olyan új bűncselekmények bukkannak fel, amelyeket az internettel vagy információs rendszerek, mint eszközök felhasználásával követnek el.

A tantárgy keretében az informatika és számítástechnika fejlődésének árnyoldalát, a mára világméretűvé duzzadt számítógépes/informatikai bűnözést, a számítógépes hálózatok, az internet, a információs rendszerek, a cyber-tér segítségével elkövetett támadások jellegzetességeit, elkövetőit, indítékait, veszélyeit értékeli a bűnügyi tudományok látószögéből.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Kriminológiai, büntetőjogi, büntető eljárásjogi, nemzetközi alapvetések
2. A számítógépes bűncselekmények osztályozása (hagyományos és új típusú bűncselekmények)
3. A közösségi oldalak veszélyei az interneten. Cyberbullying.
4. Gyermekpornográfia az interneten
5. Iskolai erőszak-iskolai zaklatás
6. Cyberterrorizmus. Számítógépes környezet és a vagyon elleni, gazdasági bűnözés
7. Nyomozás az interneten

Évközi tanulmányi követelmények: részvétel a foglalkozásokon

Értékelés módja: beszámoló

Az értékelés módszere: előadás

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Előadások anyaga.

Ajánlott irodalom:

Nagy Zoltán András: Bűncselekmények számítógépes környezetben. Ad Librum Kiadó, 2009.
Ibolya Tibor: A számítástechnikai jellegű bűncselekmények nyomozása. Patrocinium, 2012.

Gazdasági szereplők támogatásának joga

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: 20/7

Ajánlott félév: tavaszi

Meghirdetés féléve: 2.

Kreditérték: 6

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. Hargita Eszter

Oktató(k): Dr. Hargita Eszter

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A versenyjog az Európai Unió egyik legfontosabb közpolitikájának a szabályozási oldala. A versenyjog jelentőségét az adja, hogy az EU, mint gazdasági közösség egységes belső piacának egyik legfőbb biztosítója. Az EU kormányának – a Bizottságnak – is lényegében itt vannak a legerőteljesebb jogosítványai.

Az Európai Unió állami támogatásokra vonatkozó előírásainak célja az egyenlő versenyfeltételek biztosítása a vállalkozások számára a belső piacon. E szabályok kötelezően betartandók a tagállamok, azon belül a támogatást nyújtók és a kedvezményezettek számára. A szabályok megszegése súlyos szankciókkal járhat (kapott támogatás kamattal történő visszafizetése), ezért különösen fontos e terület ismerete.

Rövid tantárgyprogram, a megszerzhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Nemzetközi kitekintés
2. EU állami támogatás fogalma
3. Összeegyeztethető támogatások
4. De minimis (csekély összegű) támogatás
5. Infrastruktúra támogatása
6. Eljárási szabályok
7. Állami támogatási eljárások versenyszempontú ellenőrzése Magyarországon

Évközi tanulmányi követelmények:

Értékelés módja: gyakorlati jegy

Az értékelés módszere: gyakorlat

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Órai anyag

Ajánlott irodalom:

Tóth Tihamér: Az Európai Unió versenyjoga (átdolgozás 2013), Complex Kiadó, 2014

Közszolgáltatások szabályozása

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: 20/7

Ajánlott félév: őszi

Meghirdetés féléve: 1

Kreditérték: 6

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. Belényesi Pál

Oktató(k): Szuchy Róbert, Bartóki-Gönczy Balázs, Belényesi Pál

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A közszolgáltatások a gazdaság stratégiai ágazatait adják, a legjelentősebb közszolgáltatások, olyan egyre növekvőbb jelentőségű iparágakkal, mint az információs társadalom infrastruktúra alapját adó elektronikus hírközlés, vagy a politikailag fókuszált energetika. Az iparágak szabályozása mögött jellemzően európai uniós jogi szabályozás húzódik meg erőteljes liberalizációs attitűddel. Az iparágakra vonatkozó EU jog megismerése egyúttal betekintést enged az EU gazdaságsszabályozásának koncepciójába is. A tárgy a hálózatos iparágak közös szabályozási kihívásaival és megoldásával, közgazdasági háttérével, valamint a legfontosabb hálózatos iparágak EU jogi szabályozási háttérével foglalkozik.

Rövid tantárgyprogram, a megszerzhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. A közszolgáltatások szabályozásának alapjai, közgazdasági vonatkozásai (Belényesi P.)
2. Posta-szabályozás (Szuchy R.)
3. Hulladék-szabályozás (Belényesi P.)
4. Vízsabályozás (Belényesi P.)
5. Energetikai szabályozás I. (Szuchy R.)
6. Energetikai szabályozás II. (Szuchy R.)
7. Elektronikus hírközlés-szabályozás (Bartóki-Gönczy B.)

Évközi tanulmányi követelmények:

jog eset-feldolgozások

Értékelés módja: előadás

Az értékelés módszere: beszámoló

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Órai anyag

Elektronikus hírközlésjog in. Tóth András (szerk.): Infokommunikációs jog II., Partocinium Kiadó, 2013

Ajánlott irodalom:

Tóth András: Az elektronikus hírközlés és média gazdasági szabályozásának alapjai és versenyjogi vonatkozásai, HVG ORAC Kiadó, 2008

Piacokra vonatkozó nemzetközi jogi előírások

A tantárgy megnevezése - (angolul): International governance of markets and global technologies

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: 20/7

Ajánlott félév: tavaszi

Meghirdetés féléve: 2

Kreditérték: 6

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. Törő Csaba

Oktató(k): Dr. Törő Csaba

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

Nemzetközi kartellek és terméktanácsok működésére, a külföldi befektetések védelmére, regionális kereskedelempolitikai megállapodások és gazdasági integrációkra, valamint szellemi tulajdonvédelem, innováció és technológia transferekre vonatkozó egyezményes és intézményi keretek megismerése, a különböző szabályozási területek és tárgykörök, illetve a nemzetközi igazgatásuk eszközeinek jelenlegi rendszere és lehetséges további irányai, illetve területei. Továbbá, a különböző gazdasági és kereskedelmi tevékenységet, kapcsolatokat korlátozó nemzetközi szankciók mai gyakorlata, valamint a nemzeti vagy regionális piacok védelmének alkalmazható kereskedelempolitikai eszközei.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

- Nemzetközi kartellek és terméktanácsok működése és hatásai
- Befektetésvédelmi egyezmények bővülő rendszere
- Regionális kereskedelempolitikai megállapodások I.: Ázsia és a Csendes-óceán térsége
- Regionális kereskedelempolitikai megállapodások II.: Transzatlanti kapcsolatok
- Szellemi tulajdonvédelem, innováció és technológia transferek nemzetközi keretei
- A piacvédelem nemzetközi kereskedelempolitikai eszközei
- Nemzetközi gazdasági és kereskedelmi szankciók

Évközi tanulmányi követelmények:

Szemináriumi részvétel

Értékelés módja: kollokvium

Az értékelés módszere: előadás

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Az aktuális gyakorlatra és fejlődő szabályozásra vonatkozó, oktató által meghatározott és rendelkezésre bocsátott elsődleges (nemzetközi egyezmények) és másodlagos (releváns szakirodalmi) források.

Ajánlott irodalom:

Piacszabályozás alapjai

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: 10/3

Ajánlott félév: őszi

Meghirdetés féléve: 1

Kreditérték: 3

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. Tóth András

Oktató(k): Dr. Tóth András

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tárgy bemutatja a piacok szabályozásának történeti fejlődését és elméleti megközelítéseit, közgazdasági alapjait, a szabályozóhatóságok szerepét, a különböző piacsabályozások egymáshoz fűződő viszonyát.

Rövid tantárgyprogram, a megszerzhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Piac-szabályozás története, elmélete
2. Piac-szabályozás közgazdasági alapjai, szabályozóhatóságok szerepe
3. A különféle piacsabályozások egymáshoz fűződő viszonyai

Évközi tanulmányi követelmények:

Értékelés módja: beszámoló

Az értékelés módszere: előadás

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Órai anyag; Kovács András György: Piacszabályozás és jogorvoslat, Budapest, HVG–ORAC, 2012

Ajánlott irodalom:

Tóth András: Az elektronikus hírközlés és média gazdasági szabályozásának alapjai és versenyjogi vonatkozásai, HVG ORAC Kiadó, 2008

Piacszabályozás közgazdasági alapjai és aktuális kérdései

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam-és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 20/levelező 7

Ajánlott félév: 1

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 6

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. Belényesi Pál

Oktató(k): Dr. Belényesi Pál

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tárgy célja a piacok szabályozásának (állam által képviselt technikai és versenyszabályozás) köz- és joggazdasági kérdéseivel foglalkozik: elsősorban a jóléttel, hatékonysággal és ezek kombinációjával. Ezért a kurzus elsősorban a szabályozást közgazdasági szempontból közelíti meg: minden direkt és közizgazgatási jellegű ár-, valamint piaci beavatkozást annak tekintünk.

Rövid tantárgyprogram, a megszerzhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Bevezetés, közgazdasági alapfogalmak
2. Miért szabályozunk? Technikai és versenyszabályozás.
3. A szabályozás különböző fajtái (Structural-Conduct-Administrative).
4. A jó szabályozás alapjai.
5. Állami beavatkozás hatásai: mit mérünk?
6. A természetes monopóliumok hatékony szabályozása/közérdekből történő „nem-hatékony” szabályozása
7. A szabályozás hatásainak mérése

Évközi tanulmányi követelmények:

Otthoni beszámoló elkészítése, vitaanyag készítése órára

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Órai anyag

Ajánlott irodalom:

Juskow-Rose: The effects of Economic Regulation (MIT Press) - <http://economics.mit.edu/files/4316>

Van Den Bergh-Pacces: An introduction to the law and economics of regulation (2012) - http://www.researchgate.net/profile/Alessio_Pacces/publication/228246125_An_Introduction_to_the_Law_and_Economics_of_Regulation/links/00b49526d0de8d465b000000.pdf

Szektorális versenyjog

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: 10/3

Ajánlott félév: tavaszi

Meghirdetés féléve: 2.

Kreditérték: 3

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. Tóth András

Oktató(k): Dr. Tóth András

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tárgy célja a versenyjogi jogalkalmazás bemutatása az energetika, távközlés, posta, pénzügy, közlekedés, mezőgazdaság piacai vonatkozásában.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)készségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Bevezetés: versenyszabályozás és szektorális piacsabályozás viszonya; versenyjogi jogalkalmazás a távközlés és posta piacokon
2. Versenyjogi jogalkalmazás az energetikai piacokon; Versenyjogi jogalkalmazás a pénzügyi szektor vonatkozásában
3. Versenyjogi jogalkalmazás a közlekedés és mezőgazdaság ágazatok vonatkozásában

Évközi tanulmányi követelmények:

Jogesetek feldolgozása

Értékelés módja: beszámoló

Az értékelés módszere: előadás

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Órai anyag

Ajánlott irodalom:

Tóth András: Az elektronikus hírközlés és média gazdasági szabályozásának alapjai és versenyjogi vonatkozásai, HVG ORAC Kiadó, 2008

Technológia szabályozás jogi kihívásai

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: 10/3

Ajánlott félév: őszi

Meghirdetés féléve: 3.

Kreditérték: 3

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. Tóth András

Oktató(k): Dr. Tóth András

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tárgy célja annak bemutatása, hogy a technológia szabályozása milyen kihívások elé állítja a jogot. Egyrésről a jog szabályainak megerősítése lehet szükséges annak érdekében, hogy a technológiai fejlődés ne ássa alá az emberi szabadságjogokat. Másfelől szükséges azonban az is, hogy a jog ne ássa alá a technológiai fejlődést. Másként, a jog eszközeivel akkor és olyan irányba történjenek lépések, amikor annak hatásaival tisztában is van a jogalkotó, hogy a technológiai fejlődést véletlenül se vigye olyan irányba el, amely nem volt szándékolt.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Technológia és jog találkozása a történelemben
2. A technológia szabályozás jogelméleti háttere
3. A technológiára adott felelős válaszok keretei

Évközi tanulmányi követelmények:

Értékelés módja: beszámoló

Az értékelés módszere: előadás

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Klein Tamás-Tóth András (szerk.): Technológia jog – Robotjog – Cyberjog, Wolters Kluwer Hungary Kft., Budapest, 2018.

Tóth András: Technológia szabályozásának jogi kihívásai, in. szerk.: Tóth András: Technológia jog – Új globális technológiák jogi kihívásai, KRE-ÁJK Acta Caroliensia Conventorum Scientiarum Iuridico-Politicarum XV. Patrocinium Kiadó, Budapest, 2016., 26-36. **Elérhető:** http://www.kre.hu/ajk/images/doc/Uj_technologia_jog_kotet.pdf

Ajánlott irodalom:

Technológiák a versenyjogi jogalkalmazásban

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: 20/7

Ajánlott félév: tavaszi

Meghirdetés féléve: 4.

Kreditérték: 6

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. Belényesi Pál

Oktató(k): Dr. Belényesi Pál, Dr. Tóth András

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tárgy célja annak bemutatása, hogy a versenyjogi jogalkalmazásban miként jelennek meg az új technológiák olyan eseteken keresztül mint a Microsoft, Google.

Rövid tantárgyprogram, a megszerzhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)készségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. A technológiai piacok közgazdasági alapjai (Belényesi P.)
2. Érintett piac-meghatározás a technológiák esetében (Belényesi P.)
3. Licenzek és szabadalmak és a versenyjogi jogalkalmazásban (Tóth A.)
4. On-line kereskedelem korlátozásának és on-line reklámok versenyjogi vonatkozása (Tóth A.)
5. Adataalapú piacok a versenyjogi jogalkalmazásban (Tóth A.)
6. Esetfeldolgozás (Belényesi P.)
7. Esetfeldolgozás (Belényesi P.)

Évközi tanulmányi követelmények:

jogeset-feldolgozások

Értékelés módja: beszámoló

Az értékelés módszere: előadás

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Órai anyag

Ajánlott irodalom:

Klein Tamás-Tóth András (szerk.): Technológia jog – Robotjog – Cyberjog, Wolters Kluwer Hungary Kft., Budapest, 2018.

Tóth András: Technológia szabályozásának jogi kihívásai, in. szerk.: Tóth András: Technológia jog – Új globális technológiák jogi kihívásai, KRE-ÁJK Acta Caroliensia Conventorum Scientiarum Iuridico-Politicarum XV. Patrocinium Kiadó, Budapest, 2016., 26-36. **Elérhető:** http://www.kre.hu/ajk/images/doc/Uj_technologia_jog_kotet.pdf

Veszélyes üzemi felelősség a technológia szabályozásában (robotautók, drónok, orvostechnikai eszközök)

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: 20/7

Ajánlott félév: tavaszi

Meghirdetés féléve: 4.

Kreditérték: 6

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: _

Tantárgyfelelős: Dr. Boóc Ádám

Oktató(k): Dr. Boóc Ádám

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A Veszélyes üzemi felelősség a technológia szabályozásában (robotautók, drónok, orvostechnikai eszközök c. tantárgy alapvető célja annak vizsgálata, hogy egy adott történelmi pillanatban egy bizonyos szituációra (vasút) kitalált jogintézményt vajon mennyire lehet felhasználni egy másfajta technológiai váltás esetén, lehet-e alkalmas az új problémák megoldására, kell-e valamit másként, máshogyan értelmezni a XXI. században, mint a XIX-ben?

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

A hallgatók rövid elméleti felvezetést követően kutatószeminárium jelleggel foglalkoznak a veszélyes üzemi felelősség kérdésével és különösen annak a modern technológiai szabályozásban megjelenő új szereprendszerével, áttekintve a jogintézményt érő új elméleti és gyakorlati kihívásokat is.

- 1) Rövid elméleti bevezetés a polgári jogi deliktuális felelősség rendjébe;
- 2) A veszélyes üzemi felelősség kialakulása és története;
- 3) Veszélyes üzemi felelősség a modern magyar magánjogban;
- 4) Veszélyes üzemi felelősség és modern technológiák;
- 5) Esettanulmány I. prezentációk;
- 6) Esettanulmány II. prezentációk;
- 7) Van-e kihívás a veszélyes üzemi felelősség szabályai vonatkozásában az új technológiák szabályozásában?

Évközi tanulmányi követelmények:

jogeset-feldolgozások

Értékelés módja: beszámoló

Az értékelés módszere: előadás

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Marton Géza: A polgári jogi felelősség (A kéziratot kiadás alá rendezte: Dr. Zlinszky János) Triorg Kft (évszám nélkül)

Ajánlott irodalom:

Sólyom László: A polgári jogi felelősség hanyatlása, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1977.

LÁBADY Tamás: A deliktuális felelősség változásáról és ennek a polgári jogi kodifikációra gyakorolt hatásáról, JURA2002/1

VÉKÁS Lajos: Előreláthatósági klauzula szerződészegésből eredő kártérítési igényeknél, in: Eörsi Gyula Emlékkönyv(szerk.:

Sárközy Tamás–Vékás Lajos) HVG ORAC, Budapest, 2002

LÁBADY Tamás: A deliktuális felelősség fontosabb változásai az új Ptk.-ban, Jogtudományi Közöny2014/

Szalai Ákos: Veszélyes Üzemi Felelősség – Joggazdaságtani Hatások. Állam- és Jogtudomány. 2015/4.

Fuglinszky Ádám: Kártérítési jog. Budapest, 2015.

A technológia-szabályozás médiajogi vonatkozásai: a frekvenciaszűkösségtől a szűrő-buborékig

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék:

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: 10/3

Ajánlott félév: tavaszi

Meghirdetés féléve: 4.

Kreditérték: 3

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. habil. Polyák Gábor

Oktató(k): Dr. habil. Polyák Gábor

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tantárgy célja, hogy bemutassa a médiarendszer fejlődését alakító technikai környezet és a médiaszabályozás közötti kölcsönhatásokat. A technikai fejlődés a médiaszabályozás alkotmányos alapjaitól a médiarendszer műszaki sajátosságainak meghatározásán át a médiatartalom és a médiapiac szabályozásáig a médiajogi keretek egészét alakítja, miközben maga is függ e jogi keretektől. A hallgatók a kurzus keretében megismerik azokat a szabályozási eszközöket, amelyek a technológiai környezetre reagálnak, illetve e környezetet alakítják. Interdiszciplináris megközelítésben átfogó képet kapnak a médiarendszert alakító tényezőkről.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. A technikai fejlődés és a médiaszabályozás közötti kölcsönhatások
2. A technológia, mint a médiaszabályozás tárgya és eszköze (szabványosítás, a hálózati architektúra alakítása, tartalomszűrés)
3. A technológia, mint a médiaszabályozási mozgásteret alakító tényező (frekvenciaszűkösség, konvergencia, régi és új „szűk keresztmetszetek” a kommunikációs rendszerben)

Évközi tanulmányi követelmények:

Esettanulmány készítése.

Értékelés módja: beszámoló

Az értékelés módszere: előadás

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Órai anyag

Polyák, G. 2015. *Médiaszabályozás, médiapolitika. Technikai, gazdasági és társadalomtudományi összefüggések*, Budapest: Gondolat Kiadó.

Ajánlott irodalom:

Bartóki-Gönczy, B., 2012. Connected TV – Átalakuló piaci értéklánc és új szabályozói kihívások a horizontok. *Infokommunikáció és Jog*, 52-53(5-6), pp. 184-191.

Bayer, J., 2002. A filter mint a tartalomszabályozás eszköze. *Médiakutató*, 4. kötet, pp. 97-115.

Briggs, A. & Burke, P., 2004. *A média társadalomtörténete*. Budapest: Napvilág Kiadó.

Európai Bizottság, 1997. *Green Paper on the Convergence of the Telecommunications, Media and Information Technology Sectors, and the Implications for Regulation*. Brüsszel

Európai Bizottság, 2013. *Az egységes audiovizuális világ felé: növekedés, alkotómunka, értékek. Zöld Könyv*. Brüsszel

Lessig, L., 1999. Hogyan szabályozzuk a szólást az Interneten?. *Fundamentum*, Issue 1, pp. 15-34.

Lessig, L., 2006. *Code. Version 2.0*. New York: Basic Books.

McQuail, D., 2010. A média irányítása. Az irányítás kérdései és formái. In: *Médiapolitikai szöveggyűjtemény. A médiapolitika fogalma és fejlődési irányai*. Budapest: Alkalmazott Kommunikációtudományi Intézet - Gondolat Kiadó, pp. 75-102.

Polyák, G., 2002. Hatalomleosztás. Nemzetközi önszabályozási kísérletek. In: M. Enyedi Nagy, G. Polyák & I. Sarkady, szerk. *Médiakönyv 2002*. Budapest: ENAMIKÉ, pp. 475-487.

Polyák, G., 2008. *A médiarendszer kialakítása. A piacra lépés és a hozzáférés alkotmányjogi, közösségi jogi és összehasonlító jogi elemzése*. Budapest: HVG-Orac.